

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 200
1939. szeptember 5., kedd.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă p. editura ziarului Arad Közlöny, în Reg. Publ. Perioadice sub No. 10/1—1938. Trib. Arad.

Hadbalépett Anglia és Franciaország a lengyelországi német fegyveres akciók miatt

Az európai helyzet tragikus vasárnapjának nagyjelentőségű eseményei — A lengyel frontokról véres harcokat és légitámadásokat jelentenek; „nyugaton a helyzet változatlan...” — Három irányban halad tovább a német offenzíva a lengyel területeken

Az események a legutóbbi negyvenöt óra alatt folytatottak az európai politika krízis-át-dön-
-ő fázisán. A háború, amelynek kitörését a német—lengyel fegyveres sorozata előzte
meg, szeptember 3-án az angol és francia formális hadüzenettel Északnyugateurópában bekövetke-
zett. Az elmúlt 48 óra lázas eseményeit ebben a pillanatban mindenteljes ismeri: mielőtt azonban a
legutóbbi 24 óra eseményeinek részletes ismertetésére térnénk át, az ezeket megelőző nagyjelen-
tőségű tényeket az alábbiakban foglaljuk össze.

I.

Az angol—francia—német hadiállapot bekövetkezése

Chamberlain dramai rádió-beszéde

Vasárnap délelőtt CHAMBERLAIN angol
kormányelnök rádió utján jelentette be a világnak
a döntő eseményt: a háború tényleges bekövet-
kezését. Chamberlain miniszterelnök nyugateuró-
pai időszámítás szerint 11 óra 15 perckor mon-
dotta a rádiószózatát hivatali helyiségéből Nagy
Británia népéhez. Az angol kormányelnök közölte,
hogy vasárnap reggel kilenc órakor Neville HEN-
DERSON berlini angol nagykövét legváratlanul
jutatott el a német kormányhoz, amelynek figvel-
mét felhívta arra, hogy abban az esetben, ha
vasárnap délelőtt 11 óráig nem nyújt keltő biztosíté-
ket arra, hogy a német csapatokat visszavonja
Lengyelország területéről, Anglia hadiállapothoz
lévőnek tekint magát Németországgal. Délelőtt
11 óráig az angol kormány a német kormánytól
semmi közlést nem kapott.

— Országunk tehát — mondotta Chamberlain
— jelenleg hadiállapothoz van Németországgal.

Az angol miniszterelnök hangsúlyozta, hogy
az utolsó pillanatra el lehetett volna érni a békes
rendezést. Az angol kormány javaslatát azonban
nem találták meghallgatásra. A német kormány
nem közölte idejében javaslatát az angol kor-
mánnyal. Hitler pedig nem várta meg, hogy Len-
gyelország tudomást szerezzen a német javasla-
tokról. Angliának ilyen körülmények között nem
volt lehetősége arra, hogy kikerülje a konfliktust.
Anglia és Franciaország hozzájárult vállalt köte-
lezettségének gyakorlati végrehajtásához. Mind
két kormány mindent megtett amit a béke fenntar-
tása érdekében meg lehetett tenni. Most pedig
Isten teljesíti kötelességét. Az angol kormány
megfelelő tervekkel dolgozott ki annak érdekében,
hogy az angol nép zavartalanul folytathassa életét.
A legfontosabb jelenleg, hogy mindenki foly-
tassa munkáját. Chamberlain beszédét a követ-
kező órákban fejezte be:

— Isten áldása mindannyiunkon és Isten vé-
delmezze a békét.

A francia kormány jegyzéke

A francia kormány utasította Coulandre
berlini francia nagykövét, hogy a következő
jegyzéket juttassa el a német kormányhoz:

— „Abban az esetben, ha a német kor-
mány nem válaszol, vagy elutasítván válaszol
a francia kormány szeptember elsejei közlésé-

re, akkor Franciaország vasárnap délután öt
órától eleget tesz Lengyelország iránt fennálló
szerződéses kötelezettségének.”

A francia és angol kormány egyébként ün-
nepélyesen leszögezte, hogy hadviselése során
meg akarja védeni a polgári lakosságot és az
európai civilizáció alkotásait és ezért csak a
katonai célpontokat bombázzák. Mindkét kor-
mány ragaszkodik az 1925. évi genfi jegyző-
könyvhöz, amely a fúllasztó gázok és baktériu-
mokkal való hadviselést tiltja. Erre való te-
kinthetel felszólították a német kormányt, hogy
hasonló biztosítékokat adjon. Abban az eset-
ben, ha Németország ezeket a biztosítékokat
nem adja meg, a két kormány fenntartja a jog-
ot olyan cselekedetekre, amelyeket szükséges-
nek tart.

A német kormány álláspontja

A német rádióállomások vasárnap délután a
következő jelentést továbbították:

— Az angol kormány felszólította a német
kormányt, hogy vonja vissza a lengyel területen
lévő német csapatokat. Az angol nagykövét reg-
gel 9 órakor a német külügyminisztériumban ie-
lent meg és közölte, hogy abban az esetben, ha
délelőtt 11-ig nem kap kielégítő választ, hogy An-
glia hadiállapothoz lévőnek tekint magát Német
országgal. A német kormány Hendersonnak a
következő emlékiratot juttatta el.

— A német kormány a szeptember 3-iki an-
gol ultimátumot megkapta és arra a következők-
ben válaszolt:

1. A német birodalmi kormány elutasítja azt,
hogy az angol kormánytól átvegyen, vagy elfogadja
ultimátumát és annak követeléseit teljesítse.

2. Négy hónapja, hogy Lengyelország és Né-
metország között elviselhetetlen állapot áll fenn,
amelynek végső oka a versaillesi szerződésben
keresendő. Minden német kormányzat, de kü-
lönösen 1933. óta a nemzeti szocialista kormány-
zat arra törekedett, hogy a versaillesi rendelkezé-
seket hatályon kívül helyezze. Az angol kor-
mány mindenkor ellene szegült a versaillesi szer-
ződés békés felülvizsgálatának. A lengyel problé-
mával kapcsolatban Németország kétoldalú meg-

állapodást ajánlott. Németország nem akarta Len-
gyelországot megsemmisíteni és mindössze a ver-
saillesi szerződés azon intézkedéseinek felülvizs-
gálatát akarta elérni, amelyekről belátásos euró-
pai, köztük angol államférfiak is megállapították,
hogy egy nagy nép és Kelet-Európa számára el-
viselhetetlenek. Brit államférfiak is arra a nézet-
re helyezkedtek, hogy ezek az állapotok a béke
személyétől veszélyesek. Ennek a veszélynek
elhárítása képezte szorososan a német kormá-
nyok kívánságát és az angol kormány hibája az,
hogy ezt a veszélyt nem lehetett elhárítani.

3. A brit kormány a lengyel állammal teljes-
telt adótt, hogy ellátja Németország ellen. Az
angol kormány katonai segítségét biztosította
Lengyelországnak és ezek következtében elzár-
dott ki a lengyel terror a német kisebbségek el-
len úgy, hogy a danzigi statutum fenntartása ja-
hatatlenné vált. Öt hónapon át nézte türellemmel
a német kormány ezt a helyzetet anélkül, hogy
fenyegető magatartást tanúsított volna, ugyanek-
kor azonban óvta Lengyelországot a következmé-
nyektől. Az angol kormány világosan ismerte
a helyzetet és számára könnyű lett volna a len-
gyel kormányt befolyásolni és az igazságos el-
intézkést elősegíteni. Az angol kormány azonban
ezt nem tette meg, sőt bátorította a lengyel kor-
mányt magatartásában. Ezzel az angol kormány
egész Európa ellen cselekedett. Az angol kor-
mány elutasította Mussolini javaslatát is, amelyet
Németország hajlandó lett volna elfogadni. Így
tehát a brit kormány felelős azért a szerencsét-
lenségért, amely most Európa népeire zúdul.

4. Mivel a békes megoldás rehetatlenné vált
és mivel a lengyel kormány által megindított pol-
gárháború ellen az angol kormány semmit sem
tett, a német kormány elhatározta, hogy maga
segít ezen a helyzeten, amely egy nagyhatalom
számára már elviselhetatlenné vált. Mivel a de-
mokrácia szabotálta a békes elintézés ügyét, a
birodalmi kormány elhatározta, hogy megvédi a
birodalom nyugalomát, biztonságát és becsületét.
A német kormány el van határozva arra, hogy
nem tűr olyan állapotokat, mint amelyek a brit
protektorátus alatt lévő Palesztinában uralkad-
nak.

A német kormány nem hívja vissza csapatait

5. A német kormány ezért elutasítja az angol
kormányt az a követelést, hogy hadseregét
visszahívja lengyel területéről. Az angol fenyege-
tés egyébként megfelel a hagyományos angol po-
litikának. A német kormány biztosította minden-
kor az angol népet barátságáról. Mivel az angol
kormány ezt a barátságot elutasította, a bekövet-
kezendőért az angol kormány felel. A német kor-
mány és a német nép nem akarja a világot uralni,
mint ahogyan azt Anglia teszi, hanem csak saját
szabadságát és függetlenségét akarja megvédeni.
Mivel egyes angol politikusok ezt hangoztatják,
hogy Németország ellen még elriasztóbb módon
akarnak eljárni, mint ahogyan azt a versaillesi
szerződés alkalmával tették, a német kormány el
van határozva arra, hogy hasonló háborúban
válaszoljon.

A döntő diplomáciai szakítás

Coulondre, Franciaország berlini nagykövete vasárnap délben 11 óra 30 perckor mezelelt Ribbentrop német külügyminiszternél. A francia nagykövet megkérdezte a német külügyminisztert, hogy kielégítő választ kaphat-e a francia kormány szándékáról elcseljei közlésére. Ribbentrop külügyminiszter nemcsak választ adott Coulondre ekkor felhívta a külügyminiszter fióvelmét arra, hogy a német birodalom minden szövetségi felkötészetet vállalt magára, amikor ellenségeskedést kezdett Lengyelországgal és nem fordult a francia és angol kormány tanácsait.

A francia nagykövet ezután közölte Ribbentropnal, hogy Franciaország kormánya vasárnap délután 5 órától kezdve abba a kötelező helyzetbe került, hogy teljesítenie kell Lengyelország irányában vállalt szerződéses kötelezettségeit, amelyeket a német kormány is ismer.

VI. György angol király rádiószózata

A német rádióállomások vasárnap délután a következő jelentést továbbították:

VI. György angol király vasárnap este 7 órakor rádiószózatot intézett Nagybritannia népehez, melyben többek között a következőket mondotta:

— Súlyos órákban, az angol történelem legsúlyosabb idejében fordulok hozzátok ugyanolyan bensőséges érzéssel, mint mindenkor, amidőn a brit nemzet érdekeiről van szó. Kormányom ismételt kísérletet tett a béke megmentésére, de minden kísérlet hiábavalónak bizonyult. Az angol nép nemcsak Nagybritannia érdekeiért, hanem a világ valamennyi józan népének érdekeiért száll sikra, hogy visszaállítsa az emberiségbe vetett hitet. Súlyos feladatok várnak az angol népre és valószínűleg súlyos megpróbáltatások is. Mi azonban tudjuk, hogy az igazságért küzdünk és Isten megsegít bennünket és elvezet a biztos győzelemhez.

Chamberlain bejelentése az angol alsóház előtt

London. (Reuter.) Az angol alsóház vasárnap délután 3 órakor ülést tartott. Az ülésen Chamberlain miniszterelnök hosszabb beszédet mondott. Mindenekelőtt megismételte a délelőtti rádiószózatában közölteket, nevezetesen azt, hogy mivel a német kormány nem adott kielégítő választ Anglia berlini nagykövetének, ezért Anglia hadiállapotba került Németországgal. Az angol és francia kormányok közötti megállapodások értelmében — mondotta a miniszterelnök — Franciaország berlini nagykövete is hasonló lépést tett Berlinben.

— Ez a nap szomorú nap mindannyiunk számára — mondotta Chamberlain — mindaz, amiért dolgoztam, mindaz amiben hittem, romokban hever. Az angol miniszterelnök ezután heves szavakkal kelt ki Németország jelenlegi vezetői ellen és kijelentette, hogy Franciaország és Anglia ezután vállalt kötelezettségeik értelmében segítségére sietnek Lengyelországnak.

Chamberlain beszéde után Greenwood a munkáspárt vezére és Sinclair a szabadelvű párt vezére szólaltak fel, mindenben helyeselve Anglia magatartását. Ezt követően Churchill az új tengerészeti miniszter szólalt fel, rámutatva arra, hogy Anglia minden lehetőséget megtejt a béke megmentésére. Esetleg családiasok és meglepetések várhatnak Angliára — mondotta —, de bizonyosak lehetünk abban, hogy amit szabadon elhatároztunk azt keresztül is vihetjük, mert Anglia ereje ezt lehetővé teszi.

Az angol háborús kormány megalakulása

Az angol főváros a déli órákban vette tudomásul, hogy vasárnap délelőttől kezdve Anglia és Németország hadiállapotban van egymással. A lapok rendkívüli kiadásban közölték ezt a tragikus fordulatot, a minisztertanács hivatalos jelentést adott ki, amelyben közölték a nyilvánossággal, hogy Németország válasz nélkül hagyta a francia és angol írásbeli és szóbeli jegyzéket és ezért Anglia, Franciaország és Németország között hadiállapot lépett életbe.

Rögtön ezután megalakult az angol háborús kormány, amelynek tagjai a következők lettek:

Miniszterelnök: Chamberlain. Kincstári kancellár Sir John Simon. Külügyminiszter: Halifax. Nemzetvédelmi miniszter: Chakfield. Az admirális első lordja: Winston Churchill. Hadügyminiszter: Hore Belisha. Légügyi mi-

niszter: Kingsley Wood. Főpecsétőr: Samuel Hoare. Tárca nélküli miniszter: Lord Henkey. Dominiumi miniszter: Eden. A titkos tanács el-

Daladier rádiószózata a francia néphez

Páris. Daladier miniszterelnök tegnap este fél 9 órakor rádióbeszédet intézett a francia néphez. Beszéde során többek között a következőket mondotta:

— Szeptember elsején német csapatok brutális erőszakkal támadást intéztek a lengyel határ ellen, bevomultak lengyel területre és repülőgépeikkel bombázták a lengyel városokat. Az elszánt lengyel nép hősiesen ellentáll és teszi ezt abban a tudatban, hogy mellette van az igazság. A lengyel kormány állandóan hangoztatta a béke készségét és minden alkalommal kifejezte ezt a szándékát, hogy készen áll az ellentétek békés tárgyalások útján való megoldására. De Hitler nem akarta a békét, Hitler nem akarta a tárgyalást, hanem a háborút akarta. Akarata most beteljesült: Itt a háború minden borzalmával és megpróbáltatásaival.

— Franciaország és Anglia mindent elkövetett, hogy Európa felől elhárítsa a katasztrófát. Még ma reggel is lehetőséget nyújtottunk Hitlernek arra, hogy a béke útját evengesse. Még ma délelőtt meg lehetett volna menteni a békét, meg lehetett volna menteni az emberek százezreinek életét. De Hitlernek a háború kellett. Utolsó kísérletünket is visszautasította s bekövetkezett amit Hitler évek óta tervszerű szándékossággal előkészített.

— A döntő szó elhangzott és minden ami történt, bennünket igazol. Hitlernek nem Danzig, hanem a korridor kellett. Ez a követelése csak ürügy volt. Hitler fel akarja darabolni, össze akarja rombolni egész Lengyelországot. De Lengyelországot csak kezdő lépésnek szánja, mert céljai tovább visznek. Uralmát egész Európára akarja kiterjeszteni, a szabad nemzeteket le akarja tiporni és végül Franciaországot rabszolgaságba juttatni. Ez ellen minden erőnkkel küzdeni fogunk. Kötelezettséget vállaltunk Lengyelország megvédelmezésére. Adott szavunkat betartjuk, erőnk és akaratunk maradéknélküli latbavetésével.

Megvédiük Lengyelországot, mert tudjuk, hogy ezzel hazánkat és egész Európát megvédiük a rettenetes veszély ellen.

— Lelkiismeretünk nyugodt — folytatta a miniszterelnök. — Utolsó percig a békéért fáradtunk, azért a békéért, amely mindennél drágább és szentebb nekünk. Elvagyunk szánva, hogy álljuk a harcot, mert emberfeletti tetünk, hogy ne legyen háború. Szívünk minden

A helyzet Németországban

Berlin. Hitler kancellár vasárnap kiáltványt bocsájtott ki a német néphez. Éles szavakkal bírálta Anglia politikáját és kikel a Németország bekerítésére irányuló kísérletek ellen. Elítéli a danzigi kérdésben követett angol eljárást, azután így folytatja:

— Felvettük a harcot a Németország megsemmisítésére irányuló törekvéssel szemben. Németország nem adja meg magát többé. Minden áldozatot vállalunk és ez az elhatározásunk megdönthetetlen. A német népnek össze kell tartania, 1918-ban is csak a széthúzás vezetett az összeomlásra. Aki vétkezik az egység ellen, az a nemzet ellensége és megsemmisítés vár rá.

A második kiáltványt a nemzeti szocialista párthoz intézte a kancellár. Ebben a proklamációban hangoztatta, hogy a német nép meghoz minden áldozatot annak felismerésében, hogy nem fél a készülő összeütközéstől. Mindazokat,

nőke: Stanhope lord. Lordkancellár: Inskip. Belsőügyminiszter és a belső biztonsági ügyek minisztere: Enderson John.

Csak katonavonatok közlekednek Franciaországban

Negyvennyolc órája Franciaország területén csak katonavonatok közlekednek. A polgári lakosság nem utazhatik és még autókön sem tehetik meg a sürgős utakat, mert a gépkocsikat azonnal elrekviráliák, mielőtt az országutakon megjelennek. A Franciaországban áthaladó tranzitó vonatok sem közlekednek, mert ezeket a határon be sem engedik az országba.

melegsége és lelkünk minden szeretete azok felé fordul, akik fegyverrel a kezükben harcolni fognak hazáukért az igazságért, az emberi kultúráért. Ti fiatalok, akik harcolni és véreznifogtok, tudjátok meg, hogy nemcsak hazátok, hanem az egész civilizált emberiség velletek lesz.

— Ti az igazságért, a szabadságért, az emberi méltóságért harcoltok és ezért győztek is fogtok. Katonák, bizzatok szeretettel feliebb valótokban, akiknek legtöbbje végigküzdötte a világháborút.

— Franciák! Legyünk egységesek, tömörülünk egy akarattá. Az egységes francia nemzet legyőzhetetlen.

— Éljen Franciaország! — fejezte be Daladier drámai hangú felhívását. A miniszterelnök szava az utolsó szó volt. Ma már az ágyuké és a fegyvereké a döntő szó.

Francia közlemény a történekről

Páris. (Rador.) A Havas-ügynökség jelentti: Szeptember 3-ika óta Franciaország és Anglia hadiállapotban van a német birodalommal és ez a tény a két szövetséges hatalom teljes egyvetértésével történt. A helyzetről tegnap délután fél 5 órakor az alábbi jelentést adták ki:

— Franciaország szeptember elsején figyelmeztette Németországot, hogy Páris és Varsó között hivatalos kötelezettségvállalás áll fenn, amit a birodalmi kormány tudomására hoztak azzal, hogy a német csapatoknak lengyel terület elleni támadása Franciaországot abba a helyzetbe hozza, hogy Lengyelországot segítségére siessen, miért is felhívja a német kormányt revidálja magatartását. Miután ennek a felhívásnak Németország nem tett eleget Franciaország hozzálátott kötelezettségeinek teljesítéséhez és ezt a tényt a Párisban tartózkodó külföldi diplomáciák, valamint a Népszövetség tudomására adták.

Nagybritannia hasonló módon hozta tudomására Genfnek mindazokat a tényeket, amelyek Németországnak Lengyelország elleni támadására vonatkoztak. Miután a párisi német nagykövet hat hét óta nem tartózkodott a francia fővárosban Brauer német követségi megbízott és a német nagykövetség személyzete elutaztak Németország felé. Coulondre berlini francia nagykövet is kikérte utlevélét.

akik szembehelvezkednek a közösséggel, vagy pedig azt hiszik, hogy szabotálhatnak, könnyörtelenül elpusztítjuk.

Ez lesz az első háború a történelemben, amelyben nem fognak egyesek nyereszkeálni, míg a többiek elvéreznek. Aki azt hiszi, hogy ezekben a sorsdöntő hónapokban vagy években meggazdagodhat, az nem vagyont szerez, hanem a halálát idézi elő.

A kancellár kiáltványa végén patetikus hangon fordul a német asszonyokhoz és megtiltja nekik, hogy megsirassák azokat, akik a haza és a nemzeti szocialista eszméknek védelmében elesnek.

Hitler kancellár beszéde végén a nemzeti szocialista vezetőkhez fordult. Elvárja tőlük, hogy magánéletükben is példaadó módon teljesítsék azokat az áldozatos kötelezettségeiket is, amelyeket mindenkinek viselni kell. A kiáltvány hangoztatja, hogy az az ut, amelyen,

most Németország halad, nem nehezebb annál, amelyet Versailles-től 1939-ig megtett Németország.

— *Semmit nem veszíthetünk, de mindent megnyerhetünk! — fejeződik be a kiáltvány.*

Fiatal leányok betegápolói szolgálata

Berlin. A kormány rendeletet adott ki, amely kimondja, hogy a 17 éves leányok betegápolónői szolgálataira jelentkezzenek. Ezeket a fiatal leányokat az egészségügyi szolgálataba osztják be, részben a tábori kórházakban, részben pedig mögöttes területen.

Kiáltvány a keleti és a nyugati német hadsereghez

Hitler vasárnap délben kiáltványt intézett a német keleti hadsereg katonáihoz is. A kiáltvány elején rámutat a Németország ellen irányult angol bekerítő politikára, amely Lengyel országot szemelte ki a bekerítő arcvonalban az egyik legfontosabb szerepre. Rátért ezután a Szovjetországgal megkötött támadást kizáró és tanácskozó egyezményre, amely végül is egyesítette Európa két legnagyobb és legerősebb államát, egybekovácsolta, hogy népeik soha többé ne menjenek háboruba egymás ellen. Lengyelországot pedig, mint az angol bekerítő politika egyik láncszemét békére kell kényszeríteni. Elismeréssel emlékezett meg ezután a keleti arcvonalon levő német katonák nagyszerű teljesítményeiről.

— Tudom — folytatta — hogy mindent megtesztek, hogy először ezt az ellenfelet le-

győzzétek. Addig a hatalmas eszközökkel kiépített nyugati arcvonalon küzd majd Németország Franciaországgal és Angliával szemben.

Hitler kiáltvány azzal a mondattal végződik, hogy a kancellár, *mint a világháború régi katonája és mint legfelsőbb parancsnok maga is a harctérre megy.*

Hitler a keleti harctérre indult

A Német Távirati Iroda jelenté: Hitler vezér és kancellár tegnap a keleti harctérre indult.

Hitler kancellár a nyugati hadsereghez intézett kiáltványában azt mondja, hogy Anglia, akárcsak a háború előtt, a háború után is a bekerítési politikáját folytatta a német birodalommal szemben. Bár Németországnak a birodalom nyugati felén egyetlen államtól sincs követelni valója, ezeken a vidékeken nem tart leányt semmiféle területre, a brit kormány még a világháborúból ismert háborús pozitívokot hátrva elhatározta, hogy kikiáltja a háborús állapotot. Hitler kiáltványának további részében hangsúlyozta, hogy a Szovjetunióval kötött egyezmény biztosítja Németországot afelől, hogy a keletnek ezen legnagyobb birodalmával Németország a békés megértés politikáját folytathassa. A német nép és keleti hátrátsaik között — mondja Hitler — elvárja töleket nyugati arcvonal katonái, hogy rendíthetetlenül megvédelmezzék a birodalom nyugati határát minden támadással szemben.

— Ha teljesítitek kötelességeket úgy a keleti harc néhány hét alatt sikeresen befejeződik, ekkor azután az ország 90 millió állam ereje mögöttetek áll. Plutokrata ellenfeleink felismerik majd, hogy most más Németország áll velük szemben, mint 1914-ben.

A magyar álláspont

Budapest. A délutáni budapesti lapok azt írják, hogy a külföldi sajtó állandó figyelemmel kíséri Magyarország álláspontját és megemlékeznek arról a nyugalomról, amely a magyar fővárosban és a vidéken tapasztalható. Ezzel együtt süri találgatások is jelennek meg a külföldi lapokban Magyarország jövőbeli álláspontjáról. Ezzel kapcsolatban magyar diplomáciai körökben az a megállapítást tették, hogy mind Berlinben, mind Rómában alaposan ismerik Magyarország álláspontját és nem következett be semmi olyan körülmény, amely ennek megváltoztatását indokoltá tenné.

Roosevelt elnök rádió-szólata Amerika semlegességéről

Washington. (Rador.) Roosevelt elnök vasárnap hajnalban rádiószólata intézett Amerika népéhez. Kijelentette, hogy mindvégig megőrizte azt a reményét, hogy a békét meg lehet menteni. Emlékeztetett azokra az erőfeszítésekre, amelyeket kormánya tett a válság kitörése óta, majd utalt arra, hogy minden ak és alap meg van arra, hogy a nemzeti politika alapelveit fent lehessen tartani. Bár messze vagyunk Európától — folytatta az elnök — igyekeznünk fogunk a békét helyreállítani, hogy hasznosak legyünk a pusztulásra ítélt emberiség számára. Le kell szögezni, hogy az utóbbi évek szerencsétlenségeit az erőszak és a fenyegetés használathavétele okozta. E háború kitörésétől kezdve az Egyesült Államokra vár az a feladat, hogy befolyást gyakoroljon egy hosszantartó és végeleges béke érdekében és hogy kizárják a lehetőséget a jövőben az erőszak alkalmazására a nemzetek között.

Az elnök ezután rámutatott arra, hogy Amerika nem gondol csapatok küldésére Európába és ezidő szerint az amerikai semlegességi nyilatkozatot készítik elő. Ha nem is volna meg a semlegességi törvény, ez a nyilatkozat megfelel a nemzetközi jognak és az amerikai politikának. Az amerikaiak nagyrésze valláskülönbség nélkül hisz az új testamentum szellemében és tanításában, mely tiltja az erőszak, azaz fegyverek és légi bombák alkalmazását. Az elnök a továbbiakban bejelentette, hogy a nemzeti ideálok védelmezéséért dolgozik és azért, hogy az amerikai szárazföld biztonságát megvédelmezze, igyekeznünk megakadályozni — folytatta az elnök — hogy a háború a tüzhelyeinket fenyegetse és megakadályozzuk, hogy az mindkét Amerikára áttérjen.

Roosevelt beszédét azzal fejezte be, hogy felhívást intézett a nemzeti egység megteremtésére, kijelentve, hogy Amerika semleges marad.

Titokzatos légiflották Hollandia fölött

Hága. A németalföldi kormány közölte, hogy ma éjszaka külföldi repülőgépek szálltak el az ország felett. Hová tartozásukat nem lehetett megállapítani, mert a köd felett repültek és így nem lehetett rájuk tüzelni sem.

A holland kormány ezt a tényt a két háborús fél által biztosított semlegesség súlyos megsértésének tekinti, miért is felszólítja a két félt, hogy indítsanak vizsgálatot annak megállapítására, hogy milyen gépek követtek el a semlegesség megsértését. Válasz esetén kérni fogja a holland kormány, hogy a jövőben tegyenek meg mindent hasonló esetek elkerülésére.

Hír az orosz semlegességről

London. (Rador.) Diplomáciai körök közölték, hogy Lengyelország moszkvai nagykövete közölte a szovjet kormánnyal, hogy Németország csapatai behatoltak lengyel területre és ezért Németország és Lengyelország között hadiállapot uralkodik. Ugyanezek a körök szerint Szovjetországnak megörzi semlegességét, azonban hadianyagot mindkét harcban álló félnek szállítani fog.

Japán megózi semlegességét

London. A Reuter jelenté Sanghaiból: Tokióból érkezett megbízható hírek szerint a japán kormány döntött az európai konfliktusban tanúsítandó magatartásáról. Az Abe kormány úgy határozott, hogy szigorú semlegességet fog tanúsítani.

A semlegesek frontja

Az olasz kormány jelentése Mussolini öthatalmi beke-kísérletének meggyúsulásáról

Róma. A német—angol—francia diplomáciai tárgyalások megszakadása és a háborús állapot bejelentése a három nagyhatalom részéről Rómában rendkívül mély benyomást keltett. Jóllehet olasz politikai körökben biztosra vették, hogy Anglia és Franciaország kitartanak kötelezettségeik mellett, az események ilyen gyors bekövetkezésében senki sem hitt Olaszország, mint ismeretes, az olasz minisztertanács határozatával kimondotta semlegességét. A vasárnapi hivatalos lapok közleményeiből meg kell állapítani, hogy a legnagyobb valószínűség szerint Olaszország magatartásában nem lesz változás. Az olasz semlegesség római politikai körök állítása szerint az angol—francia—német háborús állapot be-

jelentése miatt sem változik meg.

Jellemző Olaszország magatartására és az olasz semlegességi nyilatkozattal további fejleményeire, hogy vasárnap reggel megnyitották a francia—olasz határt. Jóllehet, hogy a jelen pillanatban még nem közlekednek vonatok Róma és Páris között. Ennek ellenére a közlekedés mégis zavartalanul bonyolódik le. Ugyancsak az olasz semlegességi nyilatkozat következményeként kell fel fogni a belügyminiszternek ama rendeletét, amelynek alapján Olaszország légvédelmi intézkedéseit megszünteti. Szombat estétől kezdve az olasz városok ismét ki vannak világítva, bár kevesebb lámpa ég mint a béke napjaiban, a többi rendeletek még életben vannak.

Behívták a szovjet-tartalékosokat

A „Casijala” hétfői száma közli azt a Moszkvából érkező Rador-jelentést, amely szerint a szovjet-hadsereg tartalékosai behívási parancsot kaptak és már meg is kezdődött a tartalékosok jelentkezése.

Nyilvánosságra hozták Mussolini béketervét

Rómából jelentik: Az olasz fővárosban ma hivatalos közleményben hozták nyilvánosságra az olasz kormánynak a béke érdekében kifejtett erőfeszítéseit. A közlemény tartalma a következő:

„Mussolini miniszterelnök augusztus 31-én értesítette az angol és francia kormányt, hogy szeptember 5-ére nemzetközi értekezletet hívna össze a versaillesi szerződés határozmányainak felülvizsgálására, minthogy ezek a határozmányok az okai Európa jelenlegi helyzetének. Az értekezlet összehívásának feltételül a miniszterelnök előzetes bizonyosságot kívánt Anglia és Franciaország csatlakozásáról és Lengyelország részvételének London és Páris utján való biztosításáról. Az angol és francia kormány a római kormány sürgetésére még szeptember elsején eljuttatta választát Rómába, de időközben szeptember elsejére virradó éjszaka kisebb fegyveres összetűzések keletkeztek a német—lengyel határon és ezek Hitler német birodalmi vezért arra indították, hogy ott katonai műveleteket kezdjen meg. Az olasz kormányhoz érkezett válaszok elvben kedvezőek voltak. Francia részről különösen nagy érdeklődés nyilvánult meg Mussolini miniszterelnök kezdeményezésének fejlődése iránt még az első német—lengyel összetűzések ellenére is, úgy, hogy szeptember 2-án az olasz kormány értesítette Hitler kancellárt, hogy meg van minden remény az ellentétek békés rendezésére és ezért sürgősen küldje meg ő is választát az olasz kormány e tárgyban hozzá intézett jegyzékére. Hitler erre a felszólításra azt válaszolta, hogy nem zárkozik el az esetleges

értekezlet megtartása elől, de előbb tudni akarja, vajon a Berlinben aznap átadott angol—francia jegyzék ultimátum jellegű volt-e. Ebben az esetben ugyan is minden tárgyalás haszontalan volna — a német birodalmi kancellár válasza szerint. Hitler 48 órai haladékot adott ennek a kérdésnek meghatározására. Az olasz kormány hiból érintkezésbe lépett Londonnal és Páriszal és a római külügyminisztérium Hitler vezér válaszáról tájékoztatta a római angol és francia nagyköveteket. Szeptember 2-án a késő esti órákban jött meg a válasz Londonból és Párisból Hitler közléseire és mindkét válasz beleegyező volt, ami azt jelentette volna, hogy a Berlinben átadott jegyzék nem volt ultimátum jellegű, de hozzátette a két kormány hogy az értekezlet megtartásának alapfeltétele a megszállott területek azonnali kiürítése. Az olasz kormány értesítette a német birodalmi vezért a francia és angol válaszáról és hozzátette, hogy a német kormány újabb beleegyező lépése nélkül nem áll módjában további eljárást tenni.”

URANIA Telefon: 12-32.

Két fotóriporter élet-halálversengése forradalmak és a japán-kínai háborún keresztül!

„BRAZILIAI KALAND”

(„Emberek, akik dacolnak a halállal”)

Lélegzetfójtó izgalmas... frappáns iridulatok... szellemes megoldások... látványosság az öt világrészről!

Clark Gable, Myrna Loy, Leo Carille.

HOLNAP PREMIER!

III.

Hadijelentések a frontokról

A frontra mennek a lengyel parlament tagjai

Varsó. A lengyel képviselőházat rendkívüli ülésre hívták össze és az ülésen Sklatkovszky miniszterelnök bombák robbanása és léghárító ütegek tüzelése közben tartotta meg beszédét. A miniszterelnök mindenekelőtt köszönetét fejezte ki a képviselőháznak, hogy még májusban rendkívüli hatalommal ruházta fel a kormányt. A képviselőház ezután elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely a képviselők katonai szolgálatáról szól, majd pedig 41 tagból álló bizottságot alakítottak. Ez a bizottság a képviselőház logái fogja gyakorolni.

A szenátus rendkívüli ülésén is a miniszterelnök tartott beszédet és itt is elfogadták a javaslatot a szenátorok katonai szolgálatáról.

A lengyel főhadiszállás jelenti:

A lengyel főhadiszállás vasárnap este a következő hivatalos jelentést adta ki:

— A német légi erők támadásai vasárnap is egész napon át tartottak s igen sok áldozatot követeltek.

A német repülőgépek bombázták Varsót, Lublint, Ratomszkot Tornt, Poznant, Krakót, Plotzkot és több más várost. A lengyel légi erők vasárnap délelőtt Czestochova környékén eredményesen bombázták a német légi erők oszlopait.

A tegnapi nap folyamán a németek összesen 27 repülőgépet vesztek. A harcok kezdete óta lefoglalt német gépek száma

meghaladja a hetvenet.

A Sziléziában és a nyugati Kárpátok meden-

Megkezdődtek a francia—német ellenségeskedések

Páris. A francia—német ellenségeskedések megkezdődtek. Az első számú hadijelentést a Havas-ügynökség utján hétfőn délelőtt tették közzé és ez így hangzik:

— A szárazföldi, tengerészeti és légi hadműveletek megkezdődtek.

London. Vasárnap éjszaka 2 órakor Londonban megszólaltak a légi veszélyt jelentő szirénák. Mintegy 35 perc múlva jelezték, hogy

A német offenzíva hármaskirányú

A Pat távirati ügynökség jelentése szerint a német támadások

három oldalról érték Lengyelországot.

Szlovákia felől a német támadásokat lengyel részről visszaverik, harmincegy ellenséges repülőgépet pedig a lengyel haderő lelőtt. Ugyancsak lengyel jelentés szerint Danzigot még nem foglalták el a német csapatok. Német részről viszont azt jelentik, hogy a volt Csehszlovákiától Lengyelországhoz csatolt

Oderberget a német haderő egységei elfoglalták és az átvétel ünnepléses külsőségek között ment végbe.

Különben a német hadijelentés azt is közli, hogy

Varsó bombázása alkalmával 140 embert öltöttek meg a lehulló lövedékek.

Végül párisi jelentés arról ad számot, hogy a francia fővárosban működő lengyel nagykövetség közölte a francia kormánnyal, hogy a Lengyel ország ellen irányuló hadműveletek egyre erőteljesebbekké válnak.

A Havas távirati ügynökség drótnélküli táviró utján jelentette, hogy

Czenstochova városa, amely 25 kilométernyire van a német határtól, lángokban áll.

A 16-ik században épült óriási kiterjedésű és gyönyörű kolostort, amelyben a csodatevő Szent Szűz képét őrzik, bár nem katonai jellegű épület, a német repülők bombázták. A kolostor európai híriú zárandokhely.

Légi harcok a lengyel városok felett

A megismétlődő légitámadások következtében a kormány elrendelte Varsó kiürítését. Tegnap reggeltől kezdve állandóan különvonatok szállították az asszonyokat, gyermekeket és aggokat kisebb vidéki városokba és községekbe.

A tegnapi harcok során a lengyel léghárító ágyuk

38 német repülőgépet lőttek le, illetőleg kényszerítették a leszállásra. Az ártalmatlanná tett német gépek közül huszonegy bombavető gép volt. A lengyel tüzés csak egyetlen frontszakaszon tizenhat német tankot tett ártalmatlanná és a harcok

céje felől megindult német támadás vasárnap is nagy erővel folyt. A németek sok harci kocsit vetettek harcba és a lengyel csapatokat kiszorították Czestochova melletti hadállásaikból.

A sok harci kocsival és nehéz tüzérrel rendelkező ellenség nyomása elől a lengyel csapatok Sziléziában kénytelenek voltak meg hátrálni.

Keletporoszország határán a harc folyamatban van. Az Olza mentén Grudsanszkitól északkeletre a német gyalogság erősen támad harcokkal.

Gdynia körzetében a Danzig előtt harcoló lengyel csapatok visszafoglalták Orlow városát. Westenplatten a lengyel csapatok tartják állásaikat.

a veszély elmúlt. Még nem lehet tudni, hogy mi volt a veszély, állítólag két oldalról igyekeztek ellenséges repülők megközelíteni az angol fővárost.

London. Gort tábornokot kinevezték az angol szárazföldi haderők főparancsnokává. Ironside tábornok a kerületi vezérkar főnök és Kyrke tábornok a szoroson vett angolországi haderők főparancsnoka lett.

szórában 1524 foglyot ejtett.

A német légi rajok két támadást hajtottak végre Lodz városa ellen. Az egyiket 7.55-kor, a másodikat 9.15-kor. Mindkét alkalommal meg szólaltak a riasztó jelzések. A légitámadás következtében négy polgári egyén meghalt, hat súlyosan és négy könnyebben megsebesült. Egy emeletes ház elpusztult.

Iszvorik fürdőhelyre 12 bombát dobtak alá az ellenséges repülőgépek és 8 embert sebesítettek meg. Varsó ellen délután 17.05-kor és 17.30-kor követtek el támadást a német repülőgépek. Husz egyszemélyes gép jelent meg, amelyek száz bombát dobtak alá. A lengyel vadász gépek azonnal felszálltak és

ezerszáz méter magasságban harcba becsúszkáltak a német gépekkel, amelyek végül kénytelenek voltak visszavonulni.

A légitámadások Krakóban három, Gdyniában négy, Oketieben két halottat követeltek. A légitámadások halottainak pontos száma 249, akik közül csupán 23 a katoná-

A lengyel ellentámadás eredményei

A lengyel hadsereg két nap alatt összesen hatvan-négy német repülőgépet lőtt le. A lengyel légi haderő tizenegy támadást hajtott végre. A német hadsereg több támadását a lengyel csapatok visszautasították. Czenstochova városa ellen a németek tank- és páncélszázados támadást hajtottak végre. A lengyel hadvezetőség a várost kiürítette.

Keletporoszországban a német hadsereg még min-

A német nagyvezérkar jelentése

Berlinből jelentik: A német vezérkar a következő hivatalos jelentést adta ki:

A tegnapi délelőtti és a ma délutáni órákban a német csapatok minden fronton sikeresen haladnak előre. A német csapatok elfoglalták Czestochova városát és átlépték a Warta-folyót. A korridor területén a német csapatok elvágták a lengyel hadsereg visszavonulási útját, amelyen keleti irányba akartak visszahúzódní. A német csapatok elfoglalták Berent várost.

A nyugati frontszakaszon a német haderő elérte a déli irányban Nikolai városát.

A Varsó felett lezajlott légi küzdelem során hét lengyel repülőgépet és egy léggömböt lelőttek. Délkeleti irányban Radanko városát a harcok során elfoglalták.

Több száz halottról tud a Havas-iroda

A Havas-iroda jelenti Varsóból hogy Poznan és Bidgos városok elleni légitámadásnak 300 halott és 500 sebesült áldozata van.

Ezer bomba érte Varsó külvárosait

Varsóból jelentik: A lengyel lovasság Leszno—Rabicz között ellentámadásba ment át és visszazsorította a német csapatokat azon területekről, amelyet szeptember 1-én foglaltak el. A lengyel csapatok az ellenség üldözése közben átlépték a német—lengyel határt.

Poznanból jelentik: A város környékén a lengyel léghárító tüzés szombaton 6 bombavetőt lőtt le. A lengyel gyalogság ellentámadásával sikerült visszafoglalni a zboszyni pályaudvart, amelyet a németek augusztus 31-én harc nélkül foglaltak el. Itt a németek 17 halottat vesztek.

Kaliczból jelentik:

Kalicz város, amelyet 1914-ben is elpusztítottak szombaton a német bombázás áldozatává lett. Több halott és sok sebesült van.

Varsói jelentés szerint a lengyel főváros bombázása során

mintegy ezer bomba érte a külvárosokat.

A németek lakott területeket is bombáztak. Egyes házakban 20—25 halott is van. A lengyel léghárítók vasárnap reggel 5 német repülőgépet lőttek le. A német repülőgépek még a Visztula vonalán túl is támadtak, Varsó vasárnap délelőtti bombázása következtében

94 személy halt meg.

Visszafoglalták a lengyel csapatok Beuthen pályaudvart is, amelyet a németek szeptember 1-én foglaltak el.

Berlinből jelentik: Német részről cáfolják azt a hírt, miszerint a híres cenzstuchowai kolostort támadás következtében elpusztították volna és így nem esett kár a csodatevő Fekete Mária képből sem. A jelentés szerint a kolostor séretlenül áll.

Berlin (Rador). A DNB jelenti, hogy hétfőn reggel a német tengeri haderő elsüllyesztette a második lengyel tengeralattjárót.

Berlin. (Rador). A DNB közli: Hivatalosan jelentik, hogy a lengyel haderőt megakadályozták abban, hogy megőrizze a Warthe folyó menti erőket. A fogságba esett lengyel katonák meg erősítik ezt az állítást. Krojo Chin és Lissau a német csapatok kezére került. Hétfőn reggel a német csapatok első ízben érkeztek meg Kelet-Poroszországba szárazföldi úton.

Varsó. A lengyel csapatok visszafoglalták a Danzig melletti Orolovkaska községet. A lengyelek még tartják a Westerplattet.

Berlin. A német csapatok elfoglalták Neuburgot. Mlava kemény harc után elesett. Krakótól már csak 35 kilométernyire állnak a német csapatok.

Lengyel offenzíva készül

Varsóból jelentik: Hivatalos közlés szerint a lengyelek egyes helyeken támadást indítottak meg.

Angol repülők röpcédulákat dobtak le Németországban

Berlin. (Rador.) A DNB közli: Szeptember 3-ról 4-re virradó éjjaka több angol repülőgép megkísérelte, hogy nagy magasságban a holland határ felől német terület felé szálljon. A repülőgépeket a német léghárító ágyuk tűz alá vették, ennek ellenére azonban sikerült az angol gépeknek nagymennyiségű röpcédulát ledobni. Ezzel a ténnyel Nagybritánia megszegte Hollandia semlegeségét, amelyet csak néhány órával ezelőtt biztosított.

íg a határ mentén áll. Minden kísérlete, hogy Lengyelország területére hatoljon be, kudarcot vall.

Danzig és Vilna környékén a lengyel csapatok ellentámadásba mentek át és sikerült a német csapatokat visszazsorítani. Két várost, amelyek a németek birtokában voltak, a lengyel csapatok visszahódították.

CORSO 5, 7, 10.

Ma utolsó nap!

I. Halállégió

II. Afrika rejtelmel

IV.

Riasztó hírek az óceánokról**Mi történt az „Athénia“-val?**

Londonból jelentik: Az Athenia nevű angol hajó a Hebridáktól keletre elsüllyedt. Angol jelentés szerint a hajó állítólag torpedót kapott és ez okozta szerencsétlenségét. Az esettel kapcsolatosan Berlinben hivatalos közleményt adtak ki, amely hangsúlyozza, hogy a német hajók nem szegték meg a nemzetközi egyezményt és nem torpedóztak meg egyetlen nem-

zet utasszállító hajóját sem. A jelentés valószínűnek tartja, hogy a hajó egy angol uszó aknába ütközött és ennek felrobbanása okozta a hajó süllyedését. Most érkezett jelentés arról számol be, hogy a hajó minden utasát sikerült kimenteni azok kivételével, akik életüket vesztették a robbanásnál.

Aknába ütközött egy görög hajó

Stockholm. (Rador). A Costi nevű görög hajó délen aknába ütközött. A hajó személyzetét sikerült megmenteni.

A Costi gőzös elsüllyedésével kapcsolatban közlik, hogy az Oeresundtól délre aknába ütközött görög hajó a németek által elhelyezett robbanóanyagok áldozata. A gőzösről 28 főből álló személyzet volt, akik csak akkor hagyták el a hajót, amikor azt már a teljes elsüllyedés veszélye fenyegette. Az elsüllyedt hajó legénységét a Poseidon nevű finn gőzös vette fedélzetére.

Hírek a „Bremen“ eldobásáról

London. Mint ismeretes, tegnap olyan hírek érkeztek, hogy a Bremen német óceánjárót az angol hadihajók akkor tartóztatták fel, amikor a southamptoni kikötőből kifutott. Eddig még nem lehetett megállapítani, hogy a feltartás angol felségjogokhoz tartozó parti vizeken történt-e, vagy pedig a nyílt tengeren. A legújabb jelentés szerint a Bremenn az angol hadihajók angol kikötőbe kísérték.

A hírt hétfőn délután a hivatalos angol rádió-állomások teljes egészében megcáfolták. A

Bremen — mint jelentik — teljes gőzzel utban van Németország felé.

A „Queen Mary“ befutott a newyorki kikötőbe

Londonból jelentik: A Queen Mary angol óceánjáró 2385 főnyi legénységgel, két torpedóromboló kíséretében befutott a newyorki kikötőbe. A hajó kapitánya semmiféle rádiójeleket nem adott a hajó utirányáról és tartózkodási helyéről. A Normandie nevű francia utasszállítóhajó vasárnap ezer utassal elhagyta Newyork kikötőjét. Több hajó futott be a mexikói kikötőkbe is.

Nemzeti egység kormánya Belgiumban

Brüsszel. A nemzetközi helyzet hatása alatt tegnap Pierlot megalakította a nemzeti egység kormányát. Az új kabinetben a katolikusok a liberálisok és a szocialisták vesznek részt. A szocialisták öt miniszteri tárcát kaptak. Miniszterelnök Pierlot, külügyminiszter Spaak.

LAPZÁRTA:

Konstantinápolyból jelentik: A francia nagykövetséghez közelálló lap arról számol be, hogy a török minisztertanács elhatározta, miszerint Törökország csatlakozik az angol-francia blokkhoz.

Páris. (Rador.) Indokina kormányzója, Cambogelu királyától táviratot kapott, amelyben közölte, hogy biztosította a francia kormányt, hogy népe tántoríthatatlan hűséggel és szeretettel van Franciaország iránt. Bármilyen áldozatot is jelentsen — hangsúlyozta táviratában Cambogele királya —, hűségesekek maradunk és kitartunk a francia birodalom mellett, amellyel közös sorsunk van a civilizáció megvédése során is.

Berlin. (Rador.) A DNB jelenti, hogy Palesztinában zsidó védelmi hadsereget szerveznek. Ebbe valamennyi 18 és 50 év közötti zsidó férfit besoroznak. Hangsúlyozzák, hogy ennek a hadtestnek 100 ezer katonája lesz. A zsidó hadsereg az angol főparancsnokság rendelkezését követi. Hozzáteszi a német távirati iroda, hogy a zsidó védelmi hadtest alakulása sérti az arabok nemzeti önértékét. Az új alakulat szervezési költségeit a cionista szervezetek fizetik. Közlik még, hogy szükség esetén ennek a hadseregnek keretén belül, a nőket és a gyermekeket is foglalkoztatják.

London. (Rador.) Az angol belügyminiszter az alsóház mai ülésén közölte azt a határozatot, amelynek értelmében felülvizsgálják az Angliában tartózkodó német és osztrák alattvalókat. A miniszter közölte, hogy a Csehszlovák állampolgárokat más elbánásban részesíti mint az ellenséges állam alattvalóit. A német és osztrák menekültek azonban különleges elbánásban részesülnek.

London. (Rador.) A londoni tőzsdét ma bezárták és újabb határozatig zárva is tartják.

Berlin. (Rador.) A DNB jelentése szerint Mussolini a háborús veszély elhárítását az öt-

hatalmi értekezlet összehívásával akarta elháritani. Azt javasolta, hogy a hadviselő felek kössenek fegyverszünetet a tárgyalások idejére és maradjanak eddigi állásaikban a tárgyalások befejezéséig. Azonnal hívják össze a német, angol, francia, olasz és lengyel megbízottakat, hogy megkereshessék a békés megegyezés útját. Német és francia részről beleegyeztek az öthatalmi értekezlet összehívásába, azonban Anglia szombat este határozottan kijelentette, hogy nem vesz részt ilyen tanácskozáson.

Berlin (Rador). A DNB jelenti, hogy a német pénzügyminisztérium közölte, hogy a Törökországgal létesített fizetési egyezmény érvényességét ez év szeptember 30-ig meghosszabbították.

Montevideoból jelentik: Az „Ajax“ angol cirkáló elsüllyesztette az „Ollinda“ német teherhajót. Az elsüllyesztett hajó személyzetét megmentették és Montevideóban tették partra.

Tokióból jelentik: A japán kormány elhatározta, hogy visszavásárlási joggal megvásárolja a japán kikötőkben horgonyzó német hajókat.

Londonból jelentik: Az angol tengerügyi hivatal azokkal a közleményekkel kapcsolatban, amelyek arról szólnak, hogy a Bremen német óceánjárót angol hadihajók el fogták volna, megállapítja, hogy erről semmiféle hivatalos értesítést nem kapott.

Ankara. Izmet Inonii köztársasági elnök tegnap hosszabb megbeszélést folytatott a hadügyminiszterrel és a vezérkari főnökkel. A megbeszélés a török hadsereg háborús készenlétébe helyezésére vonatkozott. Törökországban újabb tartalékokat hívnak be.

Helsinki. (Rador.) A finn kormány határozatot hozott, amelynek értelmében Finnország semleges marad a jelenlegi háborús összecsapásban. Egy oszloji jelentés is arról számol be, hogy a norvég kormány rendkívüli tanácsán is semlegességi nyilatkozatot adtak.

Járművek felülvizsgálása, autóvezetők jelentkezése

A hadtestparancsnokság rendelete értelmében mind azokat a személyautókat, teherautókat, autobuszokat, autóciszternákat, motorbicikliket, stb., amelyek az aradi rendőrkveszturától kapott rendszámot viselnek, ez év szeptember 10-ikén 8 órai kezdettel visszafelé felül a régi arad-gáji repülőtéren. Így tehát mindazon aradi és aradmegyei gépjárművek tulajdonosai, amelyek rendszámukat az aradi rendőrkveszturától kapták, kötelesek járműveikkel az arad-gáji repülőtéren szeptember 10-ikén reggel 8 órakor megjelenni a vegyes bizottság előtt. A gépekkel együtt be kell mutatni a forgalmi igazolványt, a mozgósítás esetére szóló beosztást tanúsító igazolványt a rekvirálási parancsot, stb. Azon gépek esetében, amelyek jelenleg rekvirálva vannak, be kell mutatni a vonatkozó bont, jegyzőkönyvet, míg a külföldön levő gépek esetében be kell mutatni azokat az okmányokat, amelyek igazolják, hogy a gép külföldön van. Jelentkezniük kell azon gépek tulajdonosainak is, akik más okból nem tudják gépüket bemutatni és ezeknek megfelelő igazoló írást kell magukkal vinniük a városházáról, község-házáról, csendőrségről, stb.

Egyben az érdekeltek tudomására hozzák, hogy az autóvezetők hajtási igazolványainak láttamozása a hadkiegészítő parancsnokságon (Cerc de Recrutare) szeptember 15-ig történik, így tehát a határidőt meghosszabbították. Eddig az időpontig azonban minden autóvezetőnek jelentkeznie kell, mert ellenkező esetben hajtási engedélyüket megsemmisítik.

Minisztertanácsi rendelet az őszi termés betakarításáról

A buzaértékesítési tevékenység, amely az utóbbi napokban ellanyhult, nagy lendülettel ismét megindult. Ezen a héten a szövetszervezetek körülbelül 40 ezer vagon búzát vásároltak. Az őszi termés betakarításával kapcsolatban, amely éppen a katonai összpontosítások és hadgyakorlatok idejére esik, a hivatalos lap pénteki számában minisztertanácsi rendelet jelent meg. A törvény értelmében a szakemberek, szakerek, gépek és a falvakban maradt minden egyéb anyag, amely a termés betakarításához felhasználható, az őszi termés begyűjtésének idejére is a rekvirálási törvény és az ezzel kapcsolatos minisztertanácsi határozat rendelkezései alá esnek. A minisztertanácsi rendeletben foglalt kedvezmények minden mezőgazdára vonatkoznak, — tekintet nélkül arra, hogy behívják-e őket fegyvergyakorlatra, illetve hadgyakorlatra, vagy sem — aki a rendelkezésére álló saját munkaképességével és eszközökkel képtelen az őszi termést betakarítani.

Elvi jelentőségű ítélet egy cégbejegyzés ügyében

Elvi jelentőségű döntést hozott egy cégbejegyzési ügyben az aradi törvényszék. A múlt év október 4-én ugyanis meghalt Éliás Andor aradmegyei Pécska községbeli gabonakereskedő. Özvegye ezért az aradi kereskedelmi és iparkamara mellett működő céghivatalhoz fordult, kérve, hogy férjének iparát az ő nevére írják át. A céghivatal azonban Éliás Andorné kérését elutasította, mert a kérvényező nem csatolta állampolgársági felülvizsgálatainak végleges eredményét. Éliás Andorné jogtanácsosa Gabos Jenő dr. aradi ügyvéd az aradi törvényszékhez fellebbezést nyújtott be a céghivatal elutasító végzése ellen. A törvényszék a tárgyalás során helyt adott a keresetnek és utasította a céghivatalt, hogy állapítsa meg, hogy a kérvényező cégábrását indokai megfelelnek-e az 1931-es évi, valamint 1938. december 15-én életbeléptetett cégbejegyzési törvény követelményeinek s ha igen, akkor vezesse keresztül az átirást.

A cégbejegyzési hivatal az átirást azonban azért az indoklással utasította el, hogy Éliás Andorné nem rendelkezik az 1938. december 15-én életbeléptetett cégbejegyzési törvény által megkövetelt, a tartományi székhelyen működő bizottság jóváhagyó engedélyével. Gabos Jenő dr. ezt a végzést is megfellebbezte az aradi törvényszékhez, amely foglalkozott a beadvánnyal. A törvényszék előtt Gabos Jenő dr. utalt arra, hogy Éliásnéra nem vonatkozhatnak a múlt év decemberében megjelent törvény intézkedései, miután annak visszaható ereje nincs és ügyfele még a múlt év októberében kérvényezte a cég átirást. A törvényszék a fenti indok alapján elrendelte Éliás Andorné bejegyzését az aradi céghivatalnál.

FORUM filmszínház. Tel.: 20-10.

Ma

„KENTUCKY“

A szenvedélyek városa

Loretta Young és Richard Greene.

Egyedül: 5. 7.15 és 9.30-kor. Szerdán matiné ócsa helyarakkal.

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgönyoim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . . 840 l. | Negyedévre 210 l.
Félévre . . . 420 " | Egy hónapra 70 "

Különös válóper

A londoni „Sunday Pictoral” című hetilap egyik barátságos arcu hölgy mosolyog az olvasó-
ra. A kép aláírása a következő: „... Amen — Wham!”,
ami szövegszerű fordításban körülbelül annyit jelent,
hogy: „Amen — Bum!” Mint a szövegből kitűnik, a
barátságos arcu hölgy, Mrs. Mary Ternior, Chicago-
ban lakó társaságbeli uriaszony, válókeresetet adott
be férje ellen, azzal a megokolással, hogy Mr. Ternior
különös vallásos rajongás hatalmasodott el. A férfi
ugyanis naponta többször és buzgón imádkozik és va-
lahányszor elrebeg az Ament, hirtelen felemelkedik
terdeplő helyzetéből és erőteljesen állonvágia teljesé-
gét, Mrs. Mary Terniort: „Amen — Wham!”

Eddig a szöveg, a krónikás megkísérelné analízis-
be küldeni az áhítatos Mr. Terniort. Ez a kísérlet azon-
ban meddő maradt, mert hiszen a különös válóper al-
anyainak idegenszerűt a távolból még egy szakember
sem tudná az alapos boncolás tárgyává tenni. Kezdet-
ben ugyan felmerült az a gyanú hogy a chicagói ur-
lembert valamilyen uton-módon megbolondult és ilyen
állapotban ragadtatta el magát az imádkozás utáni
ökölcsepásra. Ez a halvány gyanú azonban megdőlt,
amikor arra gondoltunk, hogy a „vallásos férfi” előre
megfontolt szándékkal követte el vézeles tettét. Min-
den elfogultság nélkül, bizonyos rokonszenvezés vis-
szaforgatásával elképzeljük, hogy Mr. Ternior buzgó imá-
dkozása és az azt követő, brutálisnak minősített utolsó
szó és utolsó tett — meghallgatásra talál az illetéke-

Jön: PAUL MUNI

sek előtt még a bíróság mindezeknek alapján kimond-
ja a válást s a tárgyalás során még az sem vonható
kétségbe, hogy a barátságos arcu Mary férje nem volt
istenfélő ember. Legtöbb az történet, hogy a különös
„vallásos” férjből egy eredeti „vallásos” férfi lesz.

— Lipót király a legfőbb belga hadseregparancs-
nok, Brüsszelből jelentik: Lipót király napirancsot
adott ki, amelyben közli, hogy átvette a belga had-
sereg főparancsnokságát.

— A fűrdővonatokat szeptember 15-én beszünte-
tik. A temesvári kerületi vasutiszigettség közli, hogy
az ugynevezett fűrdővonatokat szeptember 15-én meg-
szűnnek. A vasutiszigettség tanjelményozzák ezen-
kívül azt is, hogy szeptember 15-én még milyen helyi
vonatok szüntethetők be.

— A lézvárt szenvedett szőlők adómentessége.
Bucurestből jelentik: A földművelésügyi minisztérium
közölte a hegyvidéki községek vezetőivel, hogy adócsök-
kentes esete áll fenn akkor, ha a szőlőtermést fagy
és kőd pusztítja el.

— Ștefănescu-Goanga átvette hivatalának veze-
tését. Ștefănescu Goanga, a kolozsvári egyetem re-
ktora, aki emlékeztetés tragédiája óta betegszabadságon
volt, tegnap ismét átvette az egyetemi rektori hi-
vatal vezetését. A rektor távollétében Drăgan próre-
ktor helyettesítette.

— III. Iskolai felügyelőségi kinevezések. A temes-
tartományhoz tartozó iskolai felügyelőségekhez az
alábbi tisztviselőket nevezték ki: Crisan Ioan a te-
mesortományi felügyelőséghez, Sonoc Iosifot a hunyad-
megyei, Dârlea Silviát az aradmegyei, Crisan Alexan-
drut a krassói, míg Pet. Aurorát a szörénymegyei fel-
ügyelőséghez nevezték ki.

— Moszkvában letartóztatták Firlinger volt cseh-
szlovák követet, Stockholmól jelentik: Moszkvából
érkezett értesülések szerint: az orosz fővárosban let-
tartóztatták Firlinger egykori csehszlovák meghatal-
mazott minisztert, a volt csehszlovák követet. Egy-
idejűleg letartóztatták Guttwaldot, az orosz területre
menekült csehszlovák kommunista párt vezérét. A két
letartóztatás óriási felünlést keltett moszkvai diplomá-
ciai körökben annál is inkább, minthogy Firlinger az
augusztus 18-iki szovjet-ünnepségeken díszrúholban
ült. Sztalin jobbek között ezzel is dokumentálni akar-
ta, hogy nem ismerik el Csehszlovákiának a németek
által történt okkupációját. A szovjet mindmáig nem
ismerte el a „protektorátust” és a moszkvai cseh
követ hivatalában maradhatott. Az új helyzet radi-
kális változást hozott ezen a téren is.

— Királyi köszönet. A cukrászok céhének alakuló
közgyűlése annak idején üdvözlő táviratot intézett II.
Carol király Őfelségéhez Albu Constantin, a temes-
tartománybeli cukrászok céhének elnöke tegnap Buch-
man Eugen, a királyi magánitkárság igazgatójának alá
írásával táviratot kapott, amely közli, hogy a király
Őfelsége a tolmácsolt hódolatért köszönetét fejezi ki.

Vajda Kató

Zongoratanárnő a tanítást kezdő,
haladó és akadémiai növendé-
kek részére megkezdte.

Fogad lakásán: Pinta A. Jaceu fl. d. e. 10—12, d. u. 4—6.

— SZIGORU INTÉZKEDÉSEK A BUCURESTI-
PIACON. Bucuresti városi tanácsa arról értesült, hogy
egyes kereskedők megkísérelték különböző áruk ár-
ának emelését és egyes áruk kivonását a piacról a pol-
gárság tudomására hozta, hogy ezek a kereskedők lo-
talanul jártak el és a kihágókkal szemben szigorú meg-
torlást alkalmaznak. A bucuresti városi tanács szig-
oru ellenőrzést gyakorol, hogy a lövőben hasonló
esetek ne fordulhassanak elő és erre a célra külön
ellenőrző bizottságot szerveztek. A városi tanács egyé-
ként is a közönség tudomására hozta, hogy teljesen
indokolatlan a túlzott aranyu bevásárlás, mert minden
árukészletből bőséges mennyiség áll a fogyasztók ren-
delkezésére.

Charlotte bonboneria

üzlet a Str. Eminescu 4 szám aló

áthelyezte

a Bulev. Regina Maria 12 szám alá

Fischer Euz palotába.

— Zavarlatlan a vasúti összeköttetésünk Francia-
országgal. Bucurestből jelentik: Franciaországgal a
vasúti összeköttetés a Simplon-vonalon rendszeren fo-
lyik. Hétfőn reggel a Simplon elindult Bucurestből
közvetlen párisi vagonokkal.

Zöldszini behívók

tulajdonosai figyelmébe!

Az aradi rendőrség katonai ügyosztálya közli
mindazokkal, akiket zöldszini behívóparancsai ki-
képző gyakorlatra rendelték be, függetlenül a be-
hívón feltüntetett időponttól szeptember 5-én ie-
lentkezni tartoznak csapattestjeiknél. Akik szeptem-
ber 5-ikén kapták meg behívójukat, azok annak
kézhezvétele után azonnal kell hogy jelentkezzenek
a megjelölt helyen.

— Hivatalosan engedélyezték a radnai zarándok-
latot. Szeptember 9-én, mint ismeretes, gyalogos za-
rándoklat és szeptember 10-én, vasárnap különvona-
tos zarándoklat indul Radnára. Az aradi hívek a kül-
önvonalos zarándoklatra jelentkezhetnek az aradi plé-
báni hivatalban. Az aradi plébáni hivatal tudomásul
adja a szombatban induló gyalogos zarándoklatnak, hogy
a katonai hatóságok engedélyezték a zarándoklatot. A
rendelkezés értelmében Radnán egyetlen éjszakát tölt-
hetnek a gyalogos zarándokok.

egyetlen idej és legnagyobb filmje

A LEVEGŐ TITÁNJAI

— Film a tengelyhatalmak területi növekedéséről.
A „Curentul” c. lap jelentése szerint a velencei film-
kiállításán egy politikai tárgyú filmet is bemutattak,
amely szemléletes módon tárja fel mindazokat a te-
rületi változásokat, amelyek a versaillesi béke óta a
világon történtek. A filmnek az a célja, hogy bemu-
tassa azt a szerepet, amelyet a tengelyhatalmak lát-
szanak a világpolitikában.

Konyhaművészet

— Egy koldus járt itt. Adtam neki egy tá-
nyér levest és két lelt...
— Megette a levest?
— De mennyire...
— Akkor nyugodtan adhattál volna neki öt
lelt is...

Iorga Nicolae látogatása
bánsági falvakban

Iorga Nicolae királyi tanácsos, a hírneves tudós,
jelenleg Herkulesfürdőn tölti nyári szabadságát. Ezt
az alkalmat Iorga Nicolae arra használja föl, hogy sor-
ra látogassa a közeli Bánság román falvait. Lazărescu
Vasile dr. karánsebesi plébános kíséretében megje-
lent Teregován, ahol Coseriu Traian dr. esperes fo-
gadta. Iorga megtekintette a község régi román tem-
plomát és annak évszázados festményeit. Lapozott a
tizennyolcadik század elejáról származó régi egyházi
könyvekben és érdeklődéssel olvasta az azokba írt
széjlegyzeteket.

— A gyapjuszállítványok ellenőrzése. A CFR ve-
zérigazgatósága utasítást adott az egyes állomások-
nak, hogy álljanak a pénzügyi ellenőrző közegek ren-
delkezésére a gyapjuszállítványok ellenőrzéséi illető-
leg. Ezekkel az ellenőrökkel az állomások kötelesek
közölni a gyapjuszállítványokra vonatkozó összes ada-
tot, a feladók és a címzettek nevét és pontos cím-
jét beleértve.

— Bevonták a 10 és 20 frankos érméket. Páris-
ból jelentik: A hivatalos lap rendeletet közöl, amely
szerint a 10 és 20 frankos nikkel érméket bevonják
és felhatalmazzák a francia bankot, hogy 5, 10 és 20
frankos papírpénzt nyomjon.

— GYERMEKVÉDELMI INTÉZKEDÉSEK BU-
CURESTIBEN! Bucurestiből jelentik: A bucuresti-
egészségügyi szolgálat megkezdte a hét éven alul
gyermekek összeszámlálását. Erre azért van szük-
ség, hogy háboru esetén elszállíthassák őket.

— A magyar népközösség ifjusági tagozatának
atalkulása. Csütörtökön, szeptember hetedikén, este
kilenc órakor az Iparos Otthon nagytermében tartja
meg alakuló közgyűlését az aradi Magyar Népközös-
ség ifjusági tagozata a Népközösség kulturális szak-
osztálya elnökének Szöcs Didák minoritarendi főgim-
náziumi hitanárnak a vezetése alatt. A vezetőség ké-
ri, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg olyan
18—25 éves ifjak akikben él a magyar öntudat, áldo-
zatközség, összetartás és becsületos dolgozniakaras.

Fenyőné Molnár Erzsébet

Zongoratanárnő ismét
megkezdte, Str. Eminescu
2. — Telefon: 18—81

— Templombucsu Iratoson, Iratosról jelentik: Va-
sárnap, szeptember 3-án az iratosi „Orangyalokról”
elnevezett templomban búcsút tartottak. Az iratosi
templomot Nagy Károly szentszéki tanácsos áldozat-
készségéből építették és 1937-ben volt felszentelve.
A templombucsun hatalmas tömeg vett részt. Az ün-
nepélyes szentmisét gaádi Kayser Lajos nagyprépost
mondotta nagy papi segédlettel. Az iratosi templom-
bucsun résztvettek: Lengyel István esperes, pápai ka-
marás Pécska, Kráuter János esperes-plébános Má-
csa, Lukács Imre c. esperes Tornyá, Hodács Agoston
c. esperes Dorobanti, Somogyi Gusztáv lelkész Kür-
tös, Oszter Sebestyén káplán Tornyá, Kiss Károly
plébános, egyházmegyei tanácsos Iratos, Kocur Ben-
jamin földbirtokos és neje, Dániel Péter birtokos, Un-
gurean Ludovic birtokos, Szabó András építő-vállal-
kozó és neje Probst Erzsébet, Neszmérák Béla gyógy-
szerész Kürtös, Dénes Kálmáné, Somogyi Boriska,
Kürtös.

— Dr. Friedman I. ügyvéd iródiáját a Minorita-
nalotába helyezte át.

a FORUM filmszínházban

— Kitűnően sikerült az aradi Zsidó Négyzet Ihu-
sági tagozatának a Napközi Otthona javára vasárnap
delután megrendezett kávé- és fagyaltdélutánia. A
jótékony célú fagyaltdélutánon megjelent a város zsi-
dó társadalmának színe-java és a rendezőség ezutet
mondó hálás köszönetet a Napközi Otthon pártfogóinak.

— Az építőparosok oéhe aradi tagozatának el-
nökségéhez megérkeztek a temesvári kormányzóság
területén működő központi elnökség által kiállított tag-
sági könyvecskék és tagsági jegyek. Az aradi tago-
zat elnöksége felkéri tagjait, hogy az érdekeltek azo-
kat keddi napokon az Iparos Otthon emeleti helyiségé-
ben delután 6—8 óra között, siürgöson kiváltani szí-
veskedjenek. A cébbe tartozó vállalkozók a következ-
zők: építő- és kőművesmesterek, kéményseprők, kő-
faragók, kőszobrászok, kőlépcső-készítők, aszfaltbur-
kolók, mozaik-burkolók, lapfektetők, cserépfedők cim-
festők, mázólok, téglaegetők, mésztéglők, cserépkály-
hások, fayence burkolók, keramiasók, stukkatur kész-
tők, terakottások, fazekások, tanéta-borítók, üvegesek,
kőművesmesterek, kővezők és betonvas-hajlító-
kovácsok.

— Rendőrségi hírek: Gruber Irén Vántulul-uccal
lakos bejelentette a rendőrségen, hogy férjének, Mo-
se Nicoara-ugca 4 szám alatti házban levő cipészmű-
helyében betörők jártak. A kellemetlen látogatók több
ezer lej értékű szerszámot és anvagot zsákmányoltak.
— Betörő garázdálkodott Cristici Marioara, T. Clon-
tea-uccában levő lakásában is. Innen 1500 lei készpénzt
és különböző ruhaneműt vitt magával a betörő. — A
tettesek kézrekerítésére a rendőrség megindította a
nyomozást.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

HAIÓS gyógyszerár, Bulev. Regina Maria 8
KAIN gyógyszerár, Calea Banatului 1.
NIEDERMAYER gyógyszerár, Str. Goidu

A legújabb haiszinesítés, modern frizura, festés és dauer E I P E R T-salonjában készüli, Str. V. Goldis 6. — TELEFON: 12-41.

A Népközösség újabb három aradi kerülete választotta meg vezetőségét

Lelkes hangulatban folytak le a VI., VIII. és IX-ik kerület gyűlései

A romániai Magyar Népközösség VI. aradi kerülete szombaton, szeptember 2-án tartotta alakuló, illetve tisztikar-választó közgyűlését a Varga-féle vendéglőben.

Lévay Lajos kerületi vezető rövid ismertető beszéde után felkérte Harmath Istvánt, mint korelnököt a választás levezetésére. A korelnök az elnöki szék elfoglalása után felkérte Pasztolics Lászlót a jegyzőkönyv vezetésére, Boros Dezsőt és ifj. Lévay Lajost a jegyzőkönyv hitelesítésére. A jelölőbizottságot Kovács Máttyás, Lajkó Ferenc és Belkó István személyében állapították meg. A jelölés idejére a korelnök felfüggesztette az ülést.

A gyűlés újbóli megnyitása után a korelnök felolvasta a jelölőbizottság által kiválasztottak nevét, sorát, akiket a közgyűlés közfelkiáltással megválasztott.

Elnök: Lévay Lajos cipész. Alelnökök: Szabó Gergely kártyos, Kovács Máttyás munkás, Lajkó Ferenc kovács, Titkár: Kiss János munkás, Pénztáros: Balogh Gyula kötélgyártó. Ellenőrök: Fuzi István kereskedő és ifj. Lévay Lajos elektrotechnikus. Választmány: Pasztolics László kereskedő, Domokos Mihály szabó, Szlankó János bádogos, Ködmön Mihály asztalos, Csillag Mihály lakatos, Barjók Sándor asztalos, Belkó István szobafestő, Boros Dezső asztalos, Tapasztó Mihály építész, Vekony Lajos munkás.

A választás után a korelnök átadta az elnöki széket az újonnan megválasztott elnököknek. Ezután az elnök megköszönte a közgyűlés bizalmát a maga és munkatársai nevében. Utána dr. Parecz Béla központi elnök emelkedett szólásra és ismertette a kerületek kötelezettségét és a további kitartó munkára ösztökélt. Beszéde elhangzása után Lévay Lajos kerületi elnök ígéretet tett arra, hogy munkatársaival együtt mindig az igaz magyar érdeket fogják szolgálni. A tisztikar-választó közgyűlés az új elnök szavaival ért véget.

Szeptember 3-án, vasárnap délelőtt 10 órakor a Mosóczy telepi Katolikus Kör helyiségében tartotta tisztikar-választó gyűlését a VIII. kerület magyarsága. Bérczy Sándor kerületi vezető üdvözölte a nagy számban megjelent magyar testvéreket. Az alapszabályokból felolvasta a választásra vonatkozó cikkelyeket és röviden beszámolt a kerületben végzett eddigi munkáról.

A korelnöki tisztség betöltésére Dupák József vendéglőst, jegyzőkönyv vezetésére Gruber Imre tisztviselőt, hitelesítésre pedig Egrý Pál bádogos és Mészáros György pékmestert kérte fel. A korelnök miután elfoglalta az elnöki széket megválasztották a három tagú jelölő bizottságot Füzessy Márton műszerész, Nagy Sándor tisztviselő és Mák János cipész személyében. A jelölés idejére az ülést felfüggesztette.

A jelölőbizottság hosszú tanácskozás után a következő személyeket jelölte a tisztségek betöltésére:

Elnök: Bérczy Sándor vasesztérgályos. Alelnökök: Sarusy Ferenc kisbirtokos, Zsiros Bálint műszerész, Dupák József vendéglős. Titkár: Nagy Sándor tisztviselő. Pénztáros: Tremi Imre női fodrász. Ellenőrök: Füzessy Márton műszerész, Szikszay István gazdász. Választmány: Lengyel István lakatos, Pálmay Róbert tisztviselő, Olajos Sándor kereskedő, Vass Andor tisztviselő, Nagy László nyugdíjas, Török Pál lakatos, Palashty József gépkocsivezető, Kóronyi Béla szobafestő, Kisházy Máttyás iparos, Kismarjay Ferenc lakatos, Kecskés János jakatos, Kender András kovács, Zsigovics János nyugdíjas, Kolozsi Mihály nyugdíjas, Nagy István zenész, Csepreghy József asztalos, Mák János cipész.

A közgyűlés a jelölteket, — az alapszabályok értelmében négy évre, — megválasztotta.

Miután a korelnök sok szerencsét és kitartást kívánt az új vezetőségnek, az új elnök, Bérczy Sándor emelkedett szólásra és meleg szavakkal köszönte meg a személye iránt megnyilvánuló bizalmat és ígéretet tett munkatársai nevében is a további lelkes munkára. Ezután dr. Parecz Béla elnök a szervezőbizottság nevében köszönetét fejezte ki a mosóczytelepek nagy és nehéz szervezési munkájáért. Bérczy Sándor elnök megköszönte az elnök elismerését és biztosította, hogy továbbra is lankadhatatlan erővel folytatják a megkezdett munkát. Ezzel a gyűlés véget ért.

Ugyancsak vasárnap, délután 5 órakor tartotta

tisztikar-választó közgyűlését a IX. mikalakai kerület a Hajós-féle vendéglőben.

Ifj. Pálmay János kerületi vezető nyitotta meg a gyűlést és rávilágított a Magyar Népközösségi

Háziasszonyok figelmébe!

Ugorka, paprika és más zöldségek eltevéséhez saját érdekükben használják a bevált természetes színű

„ACETUM“ ecetet

Kapható minden fűszerkereskedőnél.

A német népközösség kívánságai a kormány előtt

Megengedték Bessarabiában a németnyelvű magániskolák létesítését — Román nemzetiségű tanulók is felvehetők a német iskolákba — A bánági németek kívánságait is kielégítik

București. Dr. Hans Hedrich, a romániai német népközösség meghatalmazott vezetője kihallgatáson jelent meg Armand Călinescu miniszterelnöknél és eléje terjesztette a német kisebbség sürgős kívánságait. A miniszterelnök közölte dr. Hans Hedrich-el, hogy Petre Andrei közoktatásiügyi miniszterrel egyetértésben megengedték Bessarabiában a németnyelvű magániskolák létesítését. A miniszterelnök közölte, reméli, hogy ezen iskolákban az állam iránti hűségre fogják nevelni a gyermekeket. A német evangélikus egyház tulajdonát képező valamennyi iskolai célt szolgáló épületet

visszaadják. A német iskolákban a nemzetnevelésügyi miniszterium engedélyével román nemzetiségű tanulókat is felvehetnek. Călinescu miniszterelnök a továbbiakban közölte Hans Hedrich dr.-al, hogy megértéssel viseltetik a többi megoldás előtt álló kérdés tekintetében is. Ami a bánági németek különleges kívánságait illeti, a miniszterelnök felhatalmazta Baran államtitkárt, hogy Hedrich szenátorral egyetemben vizsgálják meg ezeket az ügyeket is és az elintézés a német kívánságoknak megfelelő legyen. Hedrich szenátor a német népközösség nevében köszönetét fejezte ki a miniszterelnöknek.

Hatalmas sikerrel mutatják be a budapesti Őszi Vásáron a képtávíratozást

Budapestről jelentik. A csütörtökön megnyitott Őszi Lakberendezési Vásárnak egyik óriási és csak az utolsó percben programba iktatott attrakciója a modern technika nagy csodája: a képtávíratozás. A közönség állandóan ott szorong a leadóállomás körül és éppen úgy, mint ahogy a Nemzetközi Vásáron rádiózenejeiket mondott be hozzátartozói részére, most fényképeket, rajzokat, kéziratokat ad át, hogy azokat képtávíratozás útján juttassák el a megadott címre. A posta természetesen a közönség szemelátára adja le a képtávíratot és gondoskodik arról, hogy a címzett a távirat gyorsaságával kapja meg a kedves figyelmet. Olcsó is ennek az attrakciónak az igénybevétele, mert egy rendes fénykép táviratozása mindössze három pengőbe, a nagyobb alakú fénykép pedig négy pengőbe kerül.

Az Őszi vásár egyébként programszerűen és a várt sikerrel folyik. Most is azok verik a vásár

legjobb hírét, akik már látják és akik mind egyek abban a véleményben, hogy a vásár az olcsó beszerzési alkalmon kívül valóban csodálatosabbnál csodálatosabb látványosságokkal szolgál és asztalterítés, főző meg befőzés versenyével most is rengeteg okulást nyújt a legmodernebb háztartás vezetésére törekvő háziasszonyoknak.

Már csak nyolc napig tart az Őszi Vásár, amelyet szeptember 11-én este visszavonhatatlanul lezárnak. A vásár alkalmával engedélyezett felújr utazási és szabad hajárattípést biztosító vizumkedvezmény igénybevételére jogosító igazolványokat az utolsó percig árusítják az összes utazási és menettjegyirodák és ilyet mindenki szerezhet magának. A látogatóknak legkésőbb szeptember 11-ének déli 12 órájáig Budapestre kell érkeznie, de szeptember 21-éig tartózkodhatik a kedvezményekkel Magyarországon.

A Magyar Népközösség közbenjárása az elemi iskolai oktatás ügyében

A Magyar Népközösség kolozsvári központja közművelődési szakosztályának legfőbb gondjai közé tartozik az erdélyi elemi iskolai oktatás mai megoldatlansága és a növekedő magyar analfabétizmus megakadályozása. Ebben az irányban már eddig is történtek tájékozódások annak a sok kérdésnek nyomán, melyekkel az egyes községek, falvak és városok magyar körüli keresték fel a Népközösséget. Egészen természetes, hogy az állami magyar tagozatok ügyében beadott egyéni kérvények útján végleges elintézés nem lehet remélni, itt általános, egyetemes hatályú rendezésre van szükség. Újabb kedvező tárgyalások folytak a közművelődési szakosztály elnöke, báró Jósika János és Dragomir Silviu kisebbségi miniszter között. Most van folyamatban az összes erdélyi és bánági, részben vagy egészben magyaroktól lakott községek és városok statisztikai feldolgozása, melynek alapján a közművelődési szakosztály megteheti majd végleges formában előterjesztését a magyarság iskolaigényléséről. Az elvek már tisztázottak mind a felekezeti oktatás érdekeit, mind az állami magyar tagozatokat, mind pedig a tanerők kérdését illetően,

Előreláthatólag szeptember hó első felében illetékes román kezében lesz a Népközösség közművelődési szakosztályának iskolaügyi előterjesztése és azután remélhető a tárgyalások mielőbbi megindulása. Tekintettel azonban arra, hogy a tárgyalások hosszabb időt vehetnek igénybe, a Népközösség senki sem bízthat az egyetemes rendezés bevarására. Ebben az ügyben minden községnek és városnak rendelkezésére áll a Magyar Népközösség közművelődési szakosztálya és a szülők magyar tagozatot kérő folyamódványait haladéktalanul eljuttatja a nemzetnevelésügyi miniszteriumba.

A helyi tagozatok elnökségei természetesen magukéva teszik ezt a fontos kérdést is, azért az aradi tagozat is megteszi erre vonatkozó intézkedéseit. Aradon néhány kerületben, különösen Gájban nélkülözik az elemi iskolai magyar oktatást, ezért a tagozat elnöksége felhívja az érdekelt szülőket, hogy ezirányú kéréseikkel keressék fel a Népközösségi irodát az Eminescu ucca 8. szám alatt, hol készséggel járnak közben, hogy mielőbb megvalósulhasson ez a régi kívánság.

SPORT KÖZLÖNY

Pompás játékkal mutatkoztak be a bucuresti-i teniszezők a nagy tenisz-verseny első napján

Ünnepe volt hétfőn az aradi tenisz-sport híveinek, akik nem kisebb játékosok ragyogó játékában gyönyörködhetek, mint Tănăsescu Constantin, Badin és Erős, akiknek bevonásával az aradi tenisz-szövetség az utóbbi idők legnagyobb versenyét rendezte. Hétfőn délután kezdődött meg a verseny és már az első napon olyan nagyszerű játékot produkáltak a vendégek, hogy a közönség nem győzött eleget tapsolni. Tănăsescu és Badin szinte egymást múlták felül, de nagyszerűen játszott Erős is, sőt az aradi játékosok is kiéjték magukért.

A verseny részletes eredményei az első napon a következők voltak:

EGYES MÉRKÖZÉSEK:

Gitta—Tereanu 6:4, 9:7. Tănăsescu—Farkas

6:0, 6:1. Crasnic—Erős 6:2, 8:6. Badin—Albert 6:1, 6:1. Tănăsescu—Erős 6:2, 6:3.

PÁROS MÉRKÖZÉSEK:

Tănăsescu, Badin—Albert, Kuszalik 6:3, 6:0. Erős, Badin—Tănăsescu, Gitta 6:4 (Exhibitio.) A sötétség miatt csak egy szettet játszottak le.

A keddi program a következő: Délelőtt kilenckor: Erős, Gitta—Crasnic, Tereanu. Tizkor: Badin—Tereanu, Fél tizenegykor: Badin—Erős (visszavágó mérkőzés). Tizenegykor: Tănăsescu, Gitta—Erős, Badin. Délután fél négy órakor kerül sor a nagyszabású verseny egyes és páros döntőire.

Ugyancsak kedden délelőtt kezdődik a Gloria és AAC közötti küzdelem a Caracostea-kupáért.

A Gloria támadott — a Vulturii győzött

A nemzeti bajnokság B) csoportjában is megindultak a küzdelmek a pontokért és az első forduló váratlan eredményt hozott: a Gloria hazai pályán vereséget szenvedett a lugosi Vulturii-tól, annak ellenére, hogy a mérkőzés csaknem egész folyamán nyomásztól fölényben volt. A Gloria csatársora teljesen tehetetlennek bizonyult a lelkesen védekező Vulturiival szemben és a lugosi csapat szerencsés gólokkal szerezte meg a győzelmet. A B) liga Aradot érdeklő második csoportjában a táblázat az első forduló után így alakult:

1—2. Kinizsi	1 1 - - 5 1 2
1—2 Mica	1 1 - - 5 1 2
3—4. Electrica	1 1 - - 2 1 2
3—4. Vulturii	1 1 - - 2 1 2
5—6. Minerul	1 - 1 - 0 0 1
5—6. Jiul	1 - 1 - 0 0 1
7—8. Gloria	1 - - 1 1 2 -
7—8. CFR. Simeria	1 - - 1 1 2 -
9—10. Sparta	1 - - 1 1 5 -
9—10. CFR. T. Severin	1 - - 1 1 5 -

Beszámolókat alább adjuk:

A Gloria csapata mélyen formája alatt játszott és ennek tudható be veresége a közepes képességű lugosi csapattól. Így állt fel a két együttes:

Vulturii: Feilinger — Hlavati, Csonka — Stoica, Hambalco, David — Hodsan, Lazar, Musteti, Popescu, Jurca, Gloria: Theimer — Vargassy, Volentir — Siclovan, Rėgner, Micola — Igna, Tudor, Fritz, Henegar, Mercea.

A Gloria azonnal támadással kezd és a lugosiak csak a 11. p. szabadulnak fel és azonnal góllal is jutnak Popescu révén (1:0). A Gloria ezután ismét rákacsol, ugyszólván ott tanyáznak a vendégcsapat kapujánál, de a csatárok mintha meg volnának babonázva, — semmi sem sikerül. Szünet után is folytatódik a Gloria fölénye s a lugosiak csak a 30. percben jutnak szóhoz. De ez újabb gólt jelent: Jurca fut el és megszerezte csapatának a második gólt (2:0). A 33. percben Igna szabadrugását Henegar fejelte be (2:1), de az egyenlítésre már nem telt a Gloria erejéből.

A lugosiaknál jól játszott a közvetlen védelem, Hambalco, valamint Popescu és Jurca, a Gloriaiban csak Siclovan és helyenként Micola érdemel elismerést. A mérkőzést Sebesan vezette.

Kinizsi—CFR. Turnu-Severin 5:1 (1:0). A Temesváron megtartott mérkőzésen a Kinizsi biztosan győzött Bajusz (2), Kovács, Thierjung és Wetzler III. góllaival, míg a CFR. góliát Szilárd szerezte.

Electrica—CFR Simeria 2:1 (2:1). Piskin játszottak a csapatok és az Electrica szerezte meg a győzelmet. Góllövők: Caba és Pantea, illetve Csányi.

Minerul—Jiul 0:0. Petrozsényben mérkőztek a csapatok és nagy küzdelem után megosztották a pontokat.

Mica—Sparta 5:1 (3:0). A brádi mérkőzésen a Mica beigazolta, hogy megállja helyét a B) ligában is.

Két mérkőzés elmaradt — megkezdődtek a küzdelmek a kerületi bajnokságban

Győztek az esélyesek az első fordulóban

Arad. Az alkerületi bajnokság első fordulóján vasárnap hat mérkőzés szerepelt műsoron, de ezek közül kettő elmaradt: a Tricolor—Banatul mérkőzésen előbbi nem jelent meg, az Astra—Olimpia a játékvezető távolmaradása miatt maradt el. A megtartott négy mérkőzésen az AAC, Egyetértés, Titanus és Crişana győztek és így az első (csonka) forduló után a táblázat így alakult:

1. Titanus	1 1 - - 1 - 2
2. Egyetértés	1 1 - - 3 1 2
3—4. AAC	1 1 - - 4 2 2
3—4. Crişana	1 1 - - 2 1 2
5—6—7—8. Olimpia	- - - - -
5—6—7—8. Astra	- - - - -
5—6—7—8. Banatul	- - - - -
5—6—7—8. Tricolor	- - - - -
9—10. Gaiana	1 - - - 1 1 2 -
9—10. Unirea	1 - - - 1 2 4 -
11. ATE	1 - - - 1 1 3 -
12. Transilvania	1 - - - 1 - 1 -

Beszámolókat a következő:

TITANUS—TRANSILVANIA 1:0 (0:0). A csapat találkozására kemény küzdelmet, de elég alacsony színvonalú játékot hozott és a szerencsésebb csapatnak sikerült a bajnoki pontokat megszereznie Magold góljával. A győzteseknél a közvetlen védelem, Risztin és Magold, a Transilvaniában Turl, Soll, Rác, Mézes és Craciun érdemelnek említést. Biró: Burdan.

AAC—UNIREA 4:2 (0:1). Az első félidőben az Unirea volt jobb, szünet után azonban az atléták felülkerekedtek. Sirkó góljára szünet után Vass és

Miklósi válaszoltak, majd Czudar faultja miatt 11-esből újból Vass volt eredményes. Ezután Kusluncsics kezeztét és a 11-est Sirkó lötte be, a végéreményt jelentő gól Vass érdeme. Jók: Kossik, Mladin, Vass és Popa, illetve Földi, Nagy Popovici és Sirkó III. Biró: Burdan.

EGYETÉRTÉS—ATE 3:1 (1:0). A kapu előtt határozottabb csapat szerezte a pontokat. Az első félidő gólját Farkas III. szerezte majd szünet után Merkl növelte az előnyt. Gherman lötte a tornászok gólját, az utolsó gól pedig Stahl I. nevéhez fűződik. Az Egyetértésben Varga, Horváth, Stahl I., Farkas I. és Sándor, az ATE-ban Faragó I., Doszedla, Gherman és Kurilla tünnek ki. Biró: Oprüta.

CRISANA—GAIANA 2:1 (2:0). A Crisana jobban ki tudta használni a helyzeteket és megérdemelten nyert. Ardelean lötte mindkét gólját, amelyre szünet után csak Habalik tudott válaszolni. A Crisanában a két hátvéd, Paşeanu, Raicu, és Cordos, a Gaianában Rác, Georgiu, Zelenák és Habalik voltak jók. Biró: Schneider.

O Barátságos mérkőzések: Bucuresti: Unirea Tricolor—Juventus 3:2 (1:2). Galati: Gloria CFR—ACFR 4:2 (3:1).

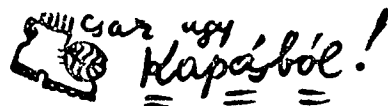
O Egyéb B) ligás eredmények: NAC—Dragos Voda 2:1 (1:1). Craiovan—Astra 1:1 (1:0). Dacia Unirea—Sporting 1:0 (1:0). AS Constanta—Victoria 8:1 (4:0). Crişana—Törekvés 1:0 (0:0). Sodronyinar—Monopol 2:1 (1:0). Universitatea—Cimentul 3:2 (0:2). Tricolor CFPV—Mureş 6:1 (2:1). Olimpia—Barkochba 2:0 (1:0). Maccabbi—Prahova 6:1 (2:1). DVA—Doc 5:2 (3:0). Franco Romana—Maccabbi Chişinău 2:1 (1:0).

Ne hagyja betegségét komollyá válni...

On ugyebár tudja, hogy minden gyógyszer annál hatásosabb, minél korábban kezdik vele a betegséget kezelni. Ne várjon Ön, amíg arterioszklerózis összes végzetes kórtüneteivel jelentkezik. Most még csak nehezen emészt, fülzúgásai és látózavarai vannak. Nagyobb forgalom az uccán már rosszul érez, szédülést okoz. Álom alig jön szemeire és reggelent kipihenetlenül ébred. A vérnyomása emelkedik... Vigyázz! Legfőbb ideje, hogy gondoskodjon sajátmagáról! Urodonál lesz gyógyulásának egyik főtényezője.

URODONAL

mentesíti mérgektől a szervezetét. Gyógyszertárakban és drogeriákban kapható.

Bucureştiben vasárnap a Ripensia a Venus ellen mérkőzött és a fáradi temesvári csapat 3:0 (2:0) arányban vereséget szenvedett. Dobav már az első félidő elején megsérült és így a Ripensia kénytelen volt csatársorát felforgatni. A gólokat Ene, Jor dache és Corciog szereztek.

Az ifjúsági bajnokság vasárnapi fordulóján a következő eredmények adódtak: Gloria—Tricolor 9:1, Hakoah—AAC 2:0. Olimpia—AMTE 4:2. ATE—Transilvania 1:1. Astra—Titanus 6:3. Egyetértés—Crişana (utóbbi nem jelent meg).

A törpe-bajnokságban vasárnap csak három mérkőzés volt kitűzve, kettő azonban elmaradt. Az AAC 2:0 arányban győzött a Transilvania ellen, az AMTE—Olimpia és ATE—Banatul mérkőzéseken az utóbbiak nem jelentek meg.

Budapesten Csaplár, a MAC kintő hosszútávútolja 10.000 méteren új magyar csúcsteljesítményt ért el és 30 p. 43.4 mp.-es idővel győzött Gyimesi előtt, A 200 méteres síkfutásban Sir dr. 21.6 mp.-es idővel nyert.

A Hungária veresége a magyar nemzeti bajnokság nyitányának meglepetése

Budapest. A magyar nemzeti bajnokságban vasárnap kezdődtek meg a küzdelmek és az első forduló máris nagy meglepetést hozott: a Bocskal, Budapesten rávert a Hungáriára. A bajnokságban az első forduló utáni sorrend az alábbi:

1. Gamma FC	1 1 - - 4 - 2
2—3. Szeged	1 1 - - 2 - 2
2—3. Haladás	1 1 - - 2 - 2
4. Bocskai	1 1 - - 1 - 2
5. Ujpest	1 1 - - 3 1 2
6. Elektromos	1 1 - - 4 2 2
7. Ferencváros	1 1 - - 3 2 2
8. Szolnok	1 - - - 1 2 3 -
9. Kispest	1 - - - 1 2 4 -
10. Törekvés	1 - - - 1 1 3 -
11. Hungária	1 - - - 1 - 1 -
12. Nemzet	1 - - - 1 - 2 -
13. Taxisok	1 - - - 1 - 2 -
14. Kassai AC	1 - - - 1 - 4 -

A mérkőzések a következő eredményeket hozták:

Bocskai—Hungária 1:0 (1:0), Ujpest—Törekvés 3:1 (1:1), Ferencváros—Szolnok 3:2 (1:0), Gamma FC—Kassai AC 4:0 (1:0), Elektromos—Kispest 4:2 (1:1), Szeged—Taxisok 2:0 (2:0), Haladás—Nemzeti 2:0 (0:0).

Kilenc pengővel tízezer pengőt nyert a budapesti löversenyen három szerencsés fogadó

Budapestről jelentik: A legnagyobb nyerőkvótát fizették a napokban a budapesti löversenyen az idel évadban és pedig 2 pengőre 2400 pengőt. A második hely fogadópenztáránál mindössze hárman fogadták meg a befutót két—két pengős és egy öt-pengős téttel. Összesen tehát 9 pengőt helyezett el a három szerencsés fogadó, akik azután 10.800 pengőn osztozkodtak. Az egyik 2 pengős tét Fodor, Arthur színészé volt, akit valóságos ünneplő tömeg kísért el a hatalmas nyereség felvételére.

TEKESPORT

Az aradi teke-district ünnepélyes avatása

Nagy és jelentős ünnepe volt vasárnap az aradi tekezősportnak, mely eddig a nagyváradi kerület egyik alosztálya volt, tegnap végre saját lábára állhatott, önálló alkerülettév avatták.

Az országos tekezőszövetséget ezen az ünnepségen a nagyváradi kerület kiváló elnöke, Mihoc Eftimiu és a tekezőszövetség főtitkára, Boros Gyula képviselték, kik eddig is a legnagyobb löndülettel és szeretettel segítettek elő Arad tekezősportjának fejlődésében.

Délután tíz órakor Mihoc elnöklété alatt tilt össze az avató-közgyűlés, melyen az aradi afiliált hét egyesület delegátusai vettek részt.

Mihoc elnök Öfelsége II. Carol király életével vezette be a közgyűlést, melyet a delegátusok állva hallgattak végig, majd ünnepi avató beszédét tartotta meg. Szépen felépített és nemes gondolatokkal feltöltött beszédében rámutatott a tekezősport fejelem és barátságfejlesztő hatására, testet és lelket nevelő erejére, majd meleg szavakkal emlékezett meg Holló István, az AAC és Pascu Gheorghe, az Infratirea elnökeiről és az aradi tekezősport lelkes katonáiról, kik egész rövid idő alatt példás munkáikkal az ország egyik kiemelkedően legjobban működő kerületét hívták életre és példás működésükkel mintaképpül szolgálhatnak minden kerületnek.

Az avatóbeszéd végén, miután az önálló district felételeinek Arad megfelelt, felavatottnak jelentette ki és sok szerencsét kívánt további működéséhez, melynek előfeltételeit biztosítva látja.

Most a district vezetőségének megválasztását rendezte el Mihoc elnök, ki a jegyzőkönyv vezetésére Macian Nicolaet kérte fel. Miután a hivatalos szavazólistát az egyesületek nem állították össze, a delegátusok kérésére elrendeli az egyes tisztségekre a titkos szavazást. A szavazás megkezdése előtt Holló István, az eddigi ügyvezető elnök kérte, hogy tekintsenek el megválasztásától mert részben másirányú elfoglaltsága, részben kora miatt semmiféle tisztséget nem vállalhat és biztosította a jelenlevőket, hogy ami tőle telik, a jövőben is mint egyszerű közkeletű a tekezősportnak, meg fog tenni.

Mihoc elnök sajnálkozással veszi tudomásul az elhatározást és indítványára hivatlan érdemeinek elismerésül, tiszteletbeli elnökké való megválasztását ajánlja, melyet a jelenlevők nagy óvációjával egyhangúlag elfogadnak.

Most az elnökválasztásra kerül a sor a titkos szavazás eredményeként Caraban Ionel, a Prietenii elnöke kapta a legtöbb szavazatot az alelnöki tisztségre Macian Nicolaet, az AAC népszerű csapatkapitányát választották meg, míg az Intézöbizzottság három tagja, Pascu Gheorghe, Weszely József és Szilágyi Lajos lett a delegátusok legtöbb szavazatát nyerve el. Pascu Gheorghe, az Infratirea megújuló osztályon bizalom ellenére, nem kíván a bizottság tagja lenni és kéri, helyette másit válasszanak. Az útra megegyezett szavazás most ismét egyhangú. Turturean Péla személyét találta alkalmasnak a tisztségre. Végül az ellenőrző bizottság elnökét választották meg Rosenzweig János személyében és Mihoc elnök kihirdette az eredményt, bejelentette, hogy a választás eredményét jóváhagyás végett felterjeszti a központba és míg ez a jóváhagyás megtörténik kérte Holló és Pascu eddigi megbízottakat az ügyek továbbvitelére. A jóváhagyás után a megválasztottakból álló vezetőség jelöli ki a főkár, pénztáros csapatkapitány és két ellenőrző személyt és szerzi be a szükséges kellékeket. A hivatalos helyiség, míg egy centrálisabb fekvésű helyiséget nem találnak, az AAC sporttelepén lesz. Mihoc elnök zárószavaiban további lelkes munkára hívta fel a jelenlevőket és kiemelte, hogy a következő időkben is szívesen áll rendelkezésére az aradi districtnek, mely különben is a nagyváradi kerület felfelhatósága alá tartozik. Öfelsége életével zárta a közgyűlést sok szerencsét és sikert kívánva az aradi tekezősportnak.

Az aradi teke-district avatóversenye

Pompásan rendezett versennyel ünnepelte meg az aradi tekezősport önálló districtté való avatását, melyen felvonult mind a hét afiliált tekeegyesület leánysege, hogy egy egyéni, mint csapatverseny keretében mérje össze erejét és tanúságot terven kiváló képességeiről. Öröm ünnepe volt ez a nap az aradi tekezősportnak, melyet még az a diszonancia nem tudott lerontani, mit a szomszédos két város, Nagyvárad és Temesvár válogatott csapatának meg nem jelenése okozott. Nem találunk eléggé kemény szavakat ennek az immár ismétlődő sportszerületnek megfelelő megróváására, mely éppen a teljesítményt oly kiválóan jellemző lovasgias morálra cáfol rá, mely durva megsértése annak a baráti szeretetnek, melyen a tekezősportnak kell felépülnie. Hol van itt az az egymás megbecsülése, a szeretet, a barátság, melyeknek jegyében a tekezősport meghonosodott, hol a fair play-ely a gentlemanlike sportfelfogás, mely a tekezősport zászlajára van felírva? Mit tanulhat a legifjabb teke-district idősabb testvéreitől, kik ilyen rossz sportszellemről vannak áthatva? Hiszünk, hogy az aradi tekezők nem követik szomszédait ezen az úton, hanem adandó alkalommal megfogják tanítani őket az egészséges sportszellemre, barátságra és felelősségre korrekta magatartásukkal és emelkedettebb sportfelfogásukkal. Nem jöttek el, nem tettek eleget egy barátságos meghívásnak, talán mert féltek egy vereségtől, így nem a pályán, hanem

Ujabb beadvánnyal fordult a kormányhoz a Magyar Népközösség az állampolgársági jelentkezések ügyében

A Magyar Népközösség figyelmeztetése az érdekeltekhez

Kolozsvárról jelentik: Beszámoltunk arról, hogy Bánffy Miklós és Szász Pál szenátorok nemrégiben felkeresték Armand Calinescu miniszterelnök urat s emlékiratban kérték az 1939. július 27-i állampolgársági törvényt követő 86.772—939. számú magyarázó igazságügy-miniszteri rendelet módosítását. Ismeretes ugyanis, hogy az 1939. évi július hó 27-én megjelent törvény 62-ik szakaszát olyképen módosította, hogy megadta a jogot mindazoknak, akik bármilyen indokból nem tettek eleget az 1924. évi állampolgársági törvény rendelkezéseinek, hogy a törvény megjelenésétől számított három hónapon belül kérhetik a honossági névjegyzékbe való utólagos felvételüket. Az említett számú magyarázórendelet viszont elment mondott a törvény határozott intézkedéseinek, mivel nem engedte meg azoknak a felvételét, akik annakidején a névjegyzékbe lezárása után kérték felvételüket, de elutasították.

A miniszterelnök ural törvényt tárgyalások eredményeképpen az igazságügy-miniszter az elmúlt nap folyamán az alábbi körrendeletet intézte a királyi hejyartóságokhoz:

„Az igazságügy-minisztérium úgy van értesülve, hogy egyes községi előljáróságok a csatolt területeken visszautasították azoknak a lakosoknak az állampolgársági listákba való beírását, akiknek kérését a bíróságok, mint elkésett elutasították (mely határozatukat az állampolgárság megszerzéséről szóló 1924. évi február 24-i törvény 64. szakasza alapján hozták), tekintet nélkül arra, hogy ezen okból akár a községi előljáróságok, akár a bíróságok által voltak elutasítva, mely határozatot az 1928. június 2-i 119. számú hivatalos lapban és az 1932. december 17-i 224-es számú hivatalos lapban megjelent és a törvény 67. szakaszát mó-

dosító eljárás szerint hozattak, annak ellenére, hogy ezek a lakosok az 1924. február 1-i törvény feltételeinek megfelelnek.”

„Az 1939. július hó 28-i 86.772. számú körrendeletünk folytatásaként van szerencsénk arra kérni Önt, szíveskedjék a tartomány területén belül az összes községi előljáróságokat felhívni arra, hogy hivatalból írják be az állampolgársági listákba mindazokat a lakosokat, kiknek felvételi kérése azon okból volt elutasítva, hogy késve adták be ezeket.”

A Magyar Népközösség vezetősége úgy találja, hogy az idézett módosító rendelkezés nem elég világos és a végrehajtás során félreértésekre adhatna alkalmat. Éppen ezért újabb beadvánnyal fordult a kormány illetékes ténnyezőhöz.

Ettől függetlenül azonban a helyzet az, hogy mindenki, aki be tudja igazolni, hogy 1918. december 1-én Románia valamely községében illetőséggel bírt és nem optált idegen állampolgárságért, az új törvény értelmében 1939. október hó 27-ig jelentkezhetik utólagos felvétel céljából, függetlenül attól, hogy már egyszer bírói, vagy közigazgatási hatóság azvon okból utasította vissza, mert elkésett a jelentkezéstől, vagy mert távollétét nem tudta kellőképpen igazolni.

Magától értetődik, hogy ha valakit azért utasítottak vissza annakidején, mert nem volt meg a törvényes felvétele, tehát nem volt meg az illetőségi bizonyítványa, vagy nem tudta igazolni, hogy közben nem optált, vagy például idegen utlevéllel jött haza és ha ezek a hiányok ma is fennállanak, az ilyen egyének ma sem kérhetik utólagos felvételüket és ezek részére kizárólag a honosítási eljárás adhat lehetőséget az állampolgárság megszerzésére.

erkölcsileg szenvedett vereséget a két szomszédos város tekezősportja, ami sokkal súlyosabb, sokkal maradandóbb emlékü lesz.

A verseny szombatnap este kezdődött az egyéni versenyekkel, mely vasárnap délig nyert lebonyolítást. Vasárnap délután a hét aradi csapat és egy tartalékokból összeállított együttes csapatversenyei következtek végül, miután a vendégek nem érkeztek meg. Arad két válogatottja mérte össze erejét. A két csapatban tiszteletdíjakként Mihoc elnök és Boros főkár is szerepeltek, dicséretes gyakorlati tudásról téven tanúságot. Róluk neveztek el a két csapatot is éspedig a Nagyvárad elleni csapat Mihoc-csapat, a Temesvár ellen összeállított pedig Boros-csapat néven szerepelt.

A csapatversenyek közben, egyik szünetben mondotta el Mihoc elnök magasan szárnyaló ünnepi beszédét. Megnyitó szavaiban a felsorakozott hét csapat és a nagyszámú közönség előtt, II. Carol királyt, mint a sportok nagy patrónusát ünnepelte, miközben a rendőrszolgálat interpellálásában felhangoztak a királyhímsz akkordjai. Pompásan felépített beszédében rámutatott a tekezősport fejelemnevelő erejére és szépségeire, majd Holló Istvánt és Pascu Gheorghet ünnepelte, átnyújtván nekik a tekezőszövetség dísztermét, végül a sportok vezetőinél is ritka figyelmességgel és kedvességgel megköszönte az Aradi Közlönynek és annak jelenlévő munkatársának azt a segítséget és sajtóbeli támogatást, mely lehetővé tette Arad tekezősportjának ilyen pompás felfejlődését, kérve, hogy ezt az értékes támogatást a jövőben is gyakorolja. A hatalmas közönség lelkesen ünnepelte az Aradi Közlönnyel. Ismét a király életével zárta Mihoc elnök pompás ünnepi beszédét, melyet a jelenlévő közönség lelkes óvációja kísért.

Az avató versenyek eredményei a következők voltak:

Egyéni versenyben Rodler Géza, a tekezők szeretett Géza bácsija győzött pompás 18 fa eredménnyel. 2. Böszörményi (AAC) lett 17 fával. 3. Holtverseny után a rádobásban Turturean I. 16 fával. 4. Hanga (Infr.) 16 fa. 5. Curila (Priet.) 16 fa. 6. Mezei II. (AAC) 16 fa. Ugyanígyen eredményt ért el, de a rádobásban nem vett részt Popp II. (Met.).

A csapatversenyek eredményei a következőképpen alakultak ki:

Kombinált csapat—Metalurgistul 146:123. A vasárnap nagyon rossz napot fogtak ki és nem tudtak megbirkózni az egyébként igen jó játékerőt képviselő kombinálttal, mely a harmadik menetben került előre a megtorpanó Vasasok elé. A kombinált csapat a következőképpen állott fel: Berkovits, Ferenczi, Béládi, Butyka, Megegyesi, Potcova, Pfeiffer II., Kirschner, Opklar, Lipniczky, Horváth, Pascu P. Metalurgistul: Winkler, Pop II., Szendrei II., Vékus, Gócs, Szendrei III., Szilágyi, Tyahor, Molnár Grosz, Szendrei I., Toma.

Prietenii—Fortuna 192:179. Az ujonc csapat bemu-

tatózása kiválóan sikerült és mutatott látékuk sikeres jövőt mutat. A Prietenii csak első menetben elégegett ki, bár eredménye nem rossz, sokkal lozbra képesek. A csapatok így álltak ki: Prietenii: Curila, Tóth, Rosenzweig, Wittmer, Eberhardt, Dreucan, Kiss, Bolváry, Korbita, Albertszky, Lipniczky, Orbán, Fortuna: Moncut I., Megegyesi, Csóti, Molnár Czirkó, Moncut II., Bina, Nádasky, Mayerhoffer, Lascu, Tamás, Albu.

Infratirea—Tricolor 183:175. Kemény küzdelmet vívott a két csapat melyből a nyugodtabb együttes került ki győztesként. Így állottak fel: Infratirea: Pascu Gh., Hanga, Magyar, Turturean I., Nagy III., Gaida, András, Filipas Nagy II., Kertész, Csiky, Fritz, Tricolor: Román, Ferenczi, Rózsa, Gaál, Bárány, Pajtek, Bodea, Szilágyi Balia, Varga Mánich, Kleindl.

AAC—Transilvania 212:138. Az atléták pompás formában győztek az új csapat ellen, mely még nem eléggé összedolgozott csapat, bár néhány egészen jóképességű játékosal rendelkezik. Rövidesen felfejlődnek a többiek mellé. Csapatok: AAC: Schmelzer, Macian, Szabó, Böszörményi, Bardócz Lengyel, Varga, Lészay, Heidrich, Szalma, Mezei, Pálffy, Transilvania: Macian, Tamás II., Sommer, Nicorai, Réfalvi, Tamás III., Fejes, Bota, Naschitz, Blum, Szigeti, Bontovits.

Boros-csapat—Mihoc-csapat 242:233. A két válogatott csapat nagyszerű formában, pompás sportot nyújtott. Kér, hogy ellenfelek távolmaradtak, mert komolyabb játékban még nagyobb eredményre is képesek lettek volna. A temesváriak ellen összeállított csapat győzelme nekünk ad igazat, mikor a két csapat erejét egyenlőnek véleményezzük. Az első menetben a Mihoc-csapat 59-es eredményével megelőzi a 45 fát elérő Boros-csapatotól, de a második menetben már a Boros-csapat szerzi meg a vezetést 84-es pompás scorejával, míg a Mihoc-csapat csak 63 fát ér el. A harmadik menetben a Boros-csapat csak 69 fával zárja a fordulót és miután a Mihoc-csapat csak 51-el véggez, 25 faelőnyrel fordul a végküzdelembe, mely ugyan a Mihoc-csapatnak sikerül jobban, azonban az elért 60 fa nem elég a 44 fát elérő Boros-csapat beérésére, mely így 9 fa előnnyel nyeri az élvezetes versenyt. Csapatok: Boros-csapat: Boros, Albertszky, Macian, Román, Turturean I., Bardócz, Lengyel, Filipas, András, Bárány, Szalma, Lészay, Heidrich, Mihoc-csapat: Mihoc Pascu, Hanga, Böszörményi, Curila, Kertész, Varga S., Szabó, Csiky, Fritz, Magyar, Pálffy, Schmelzer.

A csapatversenyek győztese az AAC lett tehát 212 fával és a district 12 ezüst emlékérmét nyerte. Második a Prietenii lett 192 fával, emléklapok nyerve, harmadik az Infratirea csapata 183 fával, ugyancsak emléklapok nyert.

A versenyek után kétszáz személyes banketten ünnepelte meg a tekező társadalom az aradi teke-district önállósítását.

KEZDŐDIK AZ ISKOLA!

Tanszereit és egyéb szükségletét az alanti cégeknekél szerezhetheti be a legolcsóbban!

Iskolai szövetek, glottok, pellerinek, kötények, harisnyák nagy választékban a legolcsóbb árban

Goldstein Lajos

divatáruházában Arad, Str. Bratianu 2. (Minorita-palota)

S. I. C. R. A. csökkel készpénzáron vásárolható!

Iskolai leányka kabátok

legolcsóbban beszerezhető

DIVA

Modellházban

(Minorita-palota)

Consum-tagok vásárlóhelye.

Egyenruhaszövetek a legnagyobb választékban, a legjobb minőségben és a legolcsóbb árban

L. SCHUTZ

posztóáruházában.

MINDENFÉLE Iskolai egyenruhák LEGOLCSÓBBAN

Varjas-

ná, BUL. REG. FERD. 7 VÁROSHÁZAVÁL SZEMBEN

Egyenruha szövetek, vásznak, intézeti ke-lengyék legolcsóbban

L. EISELE

Strada Metianu 2.

Aktatáskák Iskolatáskák Könyvszűttjék Bőröndök a legjobb és legolcsóbbak

Kramarovic

bőröndösnél P. Avram Iancu 3.

Óra legolcsóbb

Csáky-órásnál

ARAD, a Luth. templ. szemben.

Előírással iskolai egyenruhák legjobban és legolcsóbban

Groitoria Marita

Str. Dr. I. Petran 5. (v. Brancovici)

Diákcipők, gum- és torna-cipők nagy választékban olcsó árban

Sándor

cipő-áruházában Bul. Regele Ferd. 11. sz.

Iskolai patentharisnyát, selyemharisnyát, férfi-zoknit, selyemkombi-né, reformnadrágot, keztyűt, szvetttert, stb. készpénz árak mellett vásárolható:

Bogyó A.

Str. Eminescu 1.

Iskolai és tornacipők nagy választékban

Apponyi Testvérek

ARAD, a városházával szemben

Iskolai egyenruha legolcsóbb

SZÁNTÓ és KOMLÓS

Consum tag.

Ruha-, cipő-, fogkefék, fésűk, utazókosarak legolcsóbb árban

Krebs és Moskovits

cégnél, Arad, Neumar-ház, Str. Ioan Robu-urca 2.

Előírással egyenruhák legújabb divatu férfi ruhák, felöltők és telkabakok legjutányosabb árban készpénzre

Baranyi

Arad, Bratianu-utca 17. szám

Iskolaiharisnyák Kézimunka fonalak

Weisz és Benjámín

cégnél, Bul. Reg. Mar a 3

Iskolai leányka kabátok legolcsóbban beszerezhető

FORTUNA

női konfekcióban, Piata Avram Iancu 1. Consum-tagok vásárlóhelye.

Diákruhákat, pellerineket legszebben fest, tisztít

KNAPP

moderánul berendezett vállalata Arad, Str. Bratianu 2-4 szám. (Minorita-palota) Str. Episc. Radu 10 szám.

Rádióműsor

Romániai időszámítás.

KEDD. SZEPTEMBER 5.

Bucuresti. Radio Romania. 7: Ritmikus torna. lemezek, háztartási és orvosi tanácsok.
Radio-Romania. 12: Időjelzés, sportközlemények, vizállásjelentés. 12:05: Lemezek.
Bucuresti. Radio-Romania. 13: Időjelzés, időjárás-jelentés. 19:02: Tudományos krónika. 19:17: Ma és a tegnap nagy énekeseinek lemezei.
Bucuresti. Radio-Romania. 20: Ion Simionescu tanár előadása az ősz virágairól. 20:15: A rádiózenekar, Alexandru Lupescu énekével román zenét ad elő. 21:15: Maria de Livadia énekel. 21:40: Constantin Stroescu francia dalokat énekel. 22: Hírek, sportközlemények. 22:25: Táncczene. 22:40: Barkarolák és szerenádok lemezekről. 23: Hírek. 23:15: Victor Predescu zenekara. 23:45: Hírek külföldre franciául és angolul.
Budapest I. 7:45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények. 11: Hírek. 11:20: és 11:45: Felolvasás. 13:10: F. Dely Rózi énekel zongorakísérettel. 13:40: Hírek. 13:55: Csermelyné Zsebők Vilma és Rohman Henrik hárfakettőse. 14:20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14:30: A rádió szalonzenekara. 15:30: Hírek. 17:10: Asszonyok tanácsadója. 17:45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18:10: Magyar élet Dél-Franciaországban. Irta Berneczei Székely Alajos nk. lelkész. Felolvasás. 18:40: Koncert Fuvószzenekar. 19:25: Mikrofona a világ körül. Barai Ödön előadása zajlemezekkel. 19:50: Toll Jancsi és cigányzenekara. 20:15: Hírek. 20:45: Deák László zongorázik. 21:10: Dr. Roogan. Hangjáték négy részben.

22:40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Jozip Batistics szerb nép- és műdalokat énekel zongorakísérettel. 23:25: Beszkárt-zenekar. 23:40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0:30: Toki-Horváth Gyula cigányzenekara muzsikál.
Budapest II. 20: Ruszinyelvű előadás. 20:30: Mezőgazdasági felőra. 21: Hírek. 21:20: Csorba Dezső cigányzenekara. 22:05: A radnai Szűz Mária, Harmath Géza és Lendvai Ferenc párbeszéde. 22:35: Időjárásjelentés. 22:40: Kamarazene hanglemezről.
Belgrád műsora nem érkezett meg.
SZERDA, SZEPTEMBER 6.
Bucuresti. Radio-Romania. 7: Ritmikus torna, lemezek, háztartási és orvosi tanácsok.
Radio-Romania. 12: Időjelzés, sportközlemények, vizállásjelentés. 12:05: Lemezek.
Bucuresti. Radio-Romania. 13: Időjelzés, felolvasás. 13:10: Az aradi lonel Farcaseanu zenekar. Puiu Cucu énekszámával. 14:10: Hírek. 14:30: A. Gheorghiu, E. Petrescu, R. Jorovski, I. Cazacu és G. Cabiaglia mandolin hangversenye. 14:50: Táncclemezek. 15:10: Közlemények.
Radio-Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19:02: Művészeti krónika. 19:17: Olasz, francia, szlav és spanvol táncok lemezeken.
Bucuresti. Radio-Romania. 20:05: D. Andronescu tanár előadása a rozsról. 20:20: lov. Rosca orosz dalokat énekel. 20:40: Francia énekesek lemezei. 20:55: A rádiózenekar francia hangversenye. 22: Hírek, sportközlemények. 22:25: Doña Suchici akkordéonozik, Rodica Bujor szörénységi dalokat énekel. 23: Hírek. 23:15: Vasilescu zenekar. 23:45: Hírek külföldre franciául, németül és olaszul.
Budapest I. 7:45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények. 11: Hírek. 11:20: és 11:45:

Felolvasás. 13:10: Országos Postászenekar. 13:40: Hanglemezek. 15:30: Hírek. 17:15: A rádió diáklélorája. 17:45: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés, hírek. 18:10: Az Autótaxi-szöfőr Otthon Dalköre. 18:40: Kosztolányi Dezsőné két raiza. 19:05: Oláh Kálmán cigányzenekara muzsikál. Vadász László tárogatózik. 19:45: Ruszinyelvű előadás. 20:15: Hírek. 20:25: Beethoven: Zongora-hegedűszonáta, G-dur. Hanglemezek. 20:45: Kossuth az angolok közt. Gáll István előadása. 21:15: A rádió szalonzenekara. 22:40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Bura Sándor és cigányzenekara. 0:15: Máté Elek angolnyelvű előadása.

UJ KÖNYV

Szentimrei Jenő: Kölcsey Ferenc életregénye „Ferenc Tekintetes ur” nem más mint Kölcsey Ferenc, a Himnusz halhatatlan költője. A nagy költőnek és a magyar reformkor örökméltú harcos politikusának életéről írt könyvet Szentimrei Jenő, az erdélyi irodalom egyik kiváló képviselője. Az író végigvezet könyvében mindazon tágakon, amelyek Kölcsey életében szerepet játszottak és végigvezet azokon a szellemi áramlatokon, országot újító mozgalmakon, amelyeknek a költő tollal és élőszóval körülrajongott és rettegett bajnoka volt. A megújuló nemzet életének esodálatos reggele volt ez a korszak a hosszú tespedés után. Szentimrei Jenő könyve ennek a rendkívüli kornak és egy kivételes magyar puritán alakjának és nagyszerű küzdelmeinek a dokumentuma. A múlt eseményeinek felvonultatásában, a költő és az ember portréjának eleven rajzában egyaránt kiváló és lebilincselő olvasmány a „Ferenc Tekintetes ur”. Szentimrei Jenő: Kölcsey Ferenc életregénye a budapesti Athenaeum életregény-sorozatában jelent meg. (Mau-rois: Chateaubriand, E. Ludwig: Roosevelt, stb. stb.) Igen szép kiállításban 178.— le minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Kolozsvár. Kérje az Athenaeum-ujdonságok jegyzékét.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Jóváhagyta a minisztertanács a silozhálózat második csoportjának kiépítésére kötött szerződéseket

Az egy és egynegyedmilliárd lei értékű köz munkából háromnegyedmilliárd lei értékűt kaptak a belföldi cégek — A kikötők autonóm igazgatósága kötvényomlódírozás útján finanszírozza a munkálatokat

Az országos silozhálózat kiépítésére a minisztertanács — amint ismeretes — a kikötők autonóm igazgatóságának (Administrația Comercială a Porturilor și Căilor de Comunicație pe Apă, P. C. A.) adott felhatalmazást. A silozhálózatot — amint már közöltük — két részletben építi ki a kikötők autonóm igazgatósága. Az első csoport építése most van folyamatban, míg a második csoport építésére és a szükséges felszerelések szállítására belföldi és külföldi cégekkel kötött szerződéseket a minisztertanács most ratifikálta. A silozhálózat második csoportja összesen 30.000 vagon kapacitáshoz lesz. Ezeket a silozokat a következő belföldi, illetőleg külföldi cégek építik ki:

Via S. A. Bucuresti építi a Turnu Severin — Craiova és Segarcea városok, illetőleg községek silozát, 42 millió 966.327 lei költségvetéssel. Az ellenérték 30 százalékát PCA-kötvényekben, 70 százalékát pedig készpénzben kapja a vállalat.

A Luculescu & Chelaru vállalkozó cég a Vaslui-Bârlad és Comrad községekben építi a silozokat 64 millió 373.702 lei költséggel. Az ellenérték 42 százalékát PCA-kötvényekben, 58 százalékát pedig készpénzben kapja a vállalkozó cég.

Ing. Maller vállalkozó építi a costestii és rosiorii silozokat 30 millió 655.543 lei költséggel. A teljes összeget a vállalkozó cég PCA-kötvényekben kapja.

Ing. Goldenberg & Nocht cég a Soldana, Trusesti, Lipcani, Dondusani, Droghia, Bălti és Floresti községi silozok építését vállalta 178 millió 485.171 lei értékben. Az ellenérték fizetése teljes összegben PCA-kötvényekkel történik.

Ing. C. Brumarescu Bucuresti, a Băilesti és Portaresti silozokat építi 35.637.934 lei értékben. A teljes ellenértéket készpénzben kapja a cég.

A németországi Suka Silobau Heinrich Kling cég építi a Bucuresti, Duesti, Giurgiu, Videle, Târnavale, Alexandria, Smârdioasa, Balaci, Slatina, Caracal, Frâsinet, Calafat, Cetate, Arad, Timisoara, Bugaz, Culecea, Sarata, Areiz, Zaim, Cîmislia, Romanesti és Berezina községi silozokat 486.901.040 lei értékben. Az ellenértéket 32 százalékban PCA-kötvényekben (márkára szóló), 68 százalékát pedig készpénzben kapja.

A svájci Brown Boveri cég a Bolgrad, Tatraclia, Ceadar és Lunga községi silozokat építi 81.946.227 lei értékben. Az ellenértéket 75 százalékban kötvényekkel, 25 százalékban készpénzzel fizeti a PCA.

A fenti munkákon kívül kisajátításokra, vasutépítésekre és a silozok alapépítményeinek elkészítésére 299.034.056 lei irányoztak elő.

A silozhálózat második részletének kiépítése a fentiek szerint tehát 1 milliárd 220 millió leibe kerül, amelyből félmilliárd értékű megrendelést kapott a Suka-Silobau németországi cég.

A silozépítési program szerint kötvények kibocsátása után finanszírozza a kikötők autonóm igazgatósága a silozépítési munkálatokat. Így történt ez az első csoport építésénél és ugyanígy nyer lebonyolítást a második csoport építésének finanszírozása is.

A kikötők autonóm igazgatósága 1 milliárd 132 millió lei névértékben belföldi kötvényt bocsát ki, amely hat év alatt nyer amortizálást 4,5 százalékos kamattal. A fenti kötvénymennyiségből 300 millió lei névértéket kapnak a vállalkozók, ezeknél az első szelvényesedékeség és amortizálás 1941. január 1-én lesz. 832 millió lei értékű PCA-kötvényt a kikötők autonóm igazgatósága lombardiroz a Banca Natională-nál és a lombardból nyert összeggel fizeti ki a vállalkozóknak készpénzben a munkálatok ellenértékét. A lombardirozott kötvények első kamatt- és amortizációs részlete 1940. január 1-én lesz esedékes.

TUDNI KELL:

Irja: Doktor Jurisz

Módosították a rekvirálásról szóló törvényt

A Monitorul Oficial szeptember 2-iki száma királyi dekrétumot közöl a rekvirálásokról szóló törvény módosításáról. A fontosabb módosítások a következők:

Mindazokat a községi bírákat, jegyzőket, rendőrkésztorokat, rendőrsélel és egyéb közhivatalosokat akiket rekvirálásokról hívtak meg és az előírt utasításokat nem tartották be, a nemzet és a terület háboru esetén való megszervezéséről

szóló törvény 11. szakasza alapján büntetik. Hasonló büntetésben részesülnek mindazok, akik a rekvirálásra kapott meghívásukat nem teljesítik. Azok a személyek, akiket a rekvirálásról szóló törvény 6. szakasza alapján hadi munkára rendelnek és a munkát megtagadják, vagy elhagyják azt a szolgálati helyet, amelyet kijelöltek számukra egy hónaptól három hónapig terjedő fegyházbüntetést kaptak és ezen kívül 2000 leitől 10 ezer leig terjedő bírsággal sújtják őket. Háboru esetén a büntetés egy évtől három évig terjed, míg a bírság ötezer leitől huszezer leig terjed. Abban az esetben, ha az elrekvirált tárgyak elvesztése azért következik be, mert a szolgálati helyre nem érkeztek meg, mert a szolgálati helyet, megszünték az állam kártérítési kötelezettsége, még akkor is, ha az említett tárgyaknak a szolgálati helyükön a tulajdonosa.

Mindazokat a személyeket, akik a közleményekben, vagy más módon megállapított időben nem jelentik be a kijelölt hatóságoknak rekvirálásra alkalmas tárgyukat, egy hónaptól három hónapig terjedő büntetéssel sújtják, egyben pedig rekvirálható tárgyainak 15—25 százalékát kell bírságképpen lefizetniük. Háboru idején a büntetés 3—6 hónapig terjed, míg a bírság a rekvirálható tárgyak legmagasabb értékének 20—30 százaléka. Hasonlóképpen büntetik azokat, akik bár bejelentették rekvirálható tárgyukat később a rekvirálást megakadályozták vagy pedig a tárgyakban időközben beállt változásokat nem jelentik be.

Mindazokat, akiknek rekvirálható javai vannak és akik bármilyen módon történt értesítés után nem küldik el ezeket a javakat a felhívó hatóságokhoz, 2—6 hónapig terjedő büntetéssel sújtják és az említett javak legmagasabb értékének 25—35 százalékát kell megfizetniük. Abban az esetben, ha a javak be nem mutatása azok megsemmisítése következtében történt, a legmagasabb büntetést alkalmazzák. Háboru esetén a büntetés hat hónaptól egy évig, míg a bírság százaléka 30-tól 40-ig terjed. Azokat, akiknek rekvirálásra alkalmas javaik vannak és akik értesítés után azokat nem tartják el használható állapotban a hatóságok által megjelölt helyre hat hónaptól egy évig terjedő bírsággal sújtják és a javak legmagasabb értéke 30—40 százalékának a megfizetésére kötelezik.

Háboru esetén a büntetés egy évtől három évig, míg a bírság százaléka 40-től 60-ig terjed. Minden esetben a rekvirálást erőszakkal is végrehajthatják, anélkül, hogy a bíróság döntését megvárnák.

Olyan esetekben, ha a fenti javak valamely intézmény, vagy vállalat tulajdonát képezik, akkor a büntetést a vállalat felelős vezetőjére, illetve az illetékes szolgálat vezetőjére vagy pedig mindkettőjükre róják ki.

Azokat a polgári, vagy katonai személyeket, akik anélkül, hogy erre joguk vagy meghatalmazásuk lenne, rekvirálást rendelnek el, valamint azokat, akiknek bár joguk és meghatalmazásuk van a rekvirálásra, visszavonásokat követnek el, vagy pedig érdekek, avagy érdek nélkül megtagadják azt, hogy pont, nyugtát, illetve igazolást adjanak az elrekvirált javakról, hat hónaptól két évig terjedő büntetéssel és 10 ezertől 50 ezer leig terjedő bírsággal sújtják. Háboru esetén a büntetés és a bírság a fenti kétszerese.

A fenti ügyek bármelyikében a katonai, míg háboru idején a statáriális bíróságok hatáskörébe tartoznak.

APROHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések **szavankint 1 leu.** Egyéb apróhirdetés **szavankint 2 leu.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

ELLÁTÁS

Egy-két diákleány, vagy fiú családi otthonra talál a központban gondos felügyelet mellett. Str. Cosbuc 4. I. apart. No. 6.

1—2 diáklányt, vagy fiút természetbeni fizetéssel és zongoratanítással elvállalok. Str. Stroiescu 25. 4029

Magánháznál uricsalád elvállal teljes ellátásra és gondos felügyeletre egy vagy két diákot vagy diáklányt. Str. Aviator Sava 2.

Egy-két diákleány, vagy fiú családi otthonra talál a város központjában. Steierner, Piața Avram Iancu 9. I. em. 3653

ALKALMAZÁST KERES

Vizsgázott gépész Diesel-motorhoz állást keres. A malomban, molnárságban is segít. Esetleg daráló malmot is bérebe vesz. Forgó András, Mertisoara, jud. Timis. 4069

Házimunkában jártas, középkorú urino házvezetőnőnek, gazdaságba felügyelőnőnek elhelyezkedne vidéken. Cim a kiadóban. 4059

ALKALMAZÁST NYER

Bejárónő, vagy mindenes azonnal felvétetik. Bul. Regele Ferdinand 50. I. 3. 4070

Mindenes szobaleány azonnaira felvétetik. Str. Eminescu 17. földszint. balra. 4068

Ügyes csomagolónt felvesz „Nova”. Str. Gh. Popa 6. 4063

LAKÁS

Belvárosi kétszobás, konyhás lakás kiadó szept. 15-re, vagy okt. 1-re. Cim a kiadóban. 4066

Háromszobás, fürdőszobás és egy kétszobás, fürdőszobás lakás kiadó. Str. Seminarului 1. 4065

Teljesen különbejáratu, szép tiszta burtozott uriszoba csendes magánháznál 450 leiért kiadó. Str. Dna Balasa 180. 4061

Kiadó nov. 1-re egy 3—4 szobás, modern uccai lakás Str. Cuza Vodă 33. sz. alatt. Parkirozott udvar, havi 1800 lei. 4060

Belvárosban kétszoba, elő, fürdőszoba, konyha és mellékhelyiségekkel álló udvari lakás kiadó. Str. Episcopiei 32a. 4012

Kétszoba, fürdőszoba, mellékhelyiségekkel okt. 1-re kiadó. Str. Samiszegetuza 15. 4064

Modern kétszobás lakás mellékhelyiségekkel nov. 1-re kiadó. Bul. Carol 65. 4009

Háromszobás, uccai lakás azonnalra kiadó. Özv. Fischl Eruoné, Str. Muciu Scaevola 7. 4048

Kiadó: modern kétszobás, fürdőszobás, konyha, földszinti, parkettás lakás azonnalra. Megtekinthető 8—12-ig és 4—6-ig. Érdeklődni Str. Consistorului 35. 4033

ÜZLET

Női és férfi fodrászüzlet eladó. Cim a kiadóban. 4058

KÜLÖNFÉLÉK

Biztos tőkebetektetés! Románul beszélő társat keresek, kinek van pénze, legalább 60.000 lei. Üzleti haszon felel. Ajánlatokat „Tisztelet és bizalom” jellegre a kiadóba 4067

Legújabb jelentéseink:

Minisztertanács Bucurestiben

Bucurestiből jelentik: A kormány hétfőn délután hat órakor minisztertanácsra ült össze Călinescu Armand miniszterelnök elnökletével. A minisztertanács üléséről a következő hivatalos közleményt adták ki:

„A minisztertanács miután meghallgatta Călinescu Armand miniszterelnök és Gafencu Grigore külügyminiszter jelentését, a következőket állapította meg:

1. Az országban tökéletes nyugalom és bizalom uralkodik. A nemzet lelki egyége tökéletes. A kisebbségek szintén beilleszkednek az állami élet útjébe. Az állampolgársági listákból kimaradtak összeírásának eredményei, valamint az egyházi iskolák

problémáinak kezelése kidomborították azt az egyenes és határozott politikát, amelyet a kormány a kisebbségekkel szemben követ. A kisebbségi vezetők nyilvánosan kifejezett köszönete jellemzi ezt a politikát.

2. Külpolitikai téren a kormány megőrzi az ország eddigi békés politikáját. Rumánia békét és jóviszonyt akar összes szomszédaival. Ettől a szellemről áthatva a kormány megújítja a megnevezési szerződés kötésére tett korábbi indítványát. Ugyanekkor a kormány örökös a nemzet érdekei fölött és megtette a szükséges intézkedéseket az ország határainak védelmére“

A nagyvezérkar közleménye a kiképző gyakorlatra való behívásokról

Bucurestiből jelentik: A nagyvezérkar ötödik számú rendelete értelmében szeptember 5-ikén több korosztályt hívnak be kiképző gyakorlatra, hogy a jelenleg behívott tartalékosokat leválthassák. A kiképző gyakorlatra mindazoknak a tiszteknek, altiszteknek és legénységi állományban levőknek kell jelentkezni, akik az alábbi behívó-parancsok egyikével rendelkeznek:

Sárga és piros színű behívó-parancs egy csillaggal, függetlenül attól hogy a csillagon kívül milyen pecsét van a behívópon.

Két csillagos sárga, vagy piros behívóparancs, ha az alábbi pecsétek egyikét viseli: AR 1. AR 2. AR 3. AS 1. AS 2. AS 3. AT 1. AT 2. AT 3. AU 1. AU 2. AU 3. AZ 1. AP 1. BZ 1.

Három csillagos sárga és piros behívóparancs, ha az alábbi pecsétek egyikét viseli: AZ 1. BZ 1. CT 1. DU 1. DU 2. DU 3.

Négy csillagos sárga és piros behívóparancs, ha az alábbi pecsétek egyikét viseli: AU 1. AU 2. AU 3. AZ 1.

Öt csillagos sárga és piros behívóparancs, ha az alábbi pecsétek egyikét viseli: CF 2. PZ 2. FA 1. FU 1. FU 2. FU 3. FR 1. FS 1. CL 1. CL 3.

A fentieknek a behívó parancsukban feltüntetett ezredéknél kell jelentkezniük, függetlenül attól, hogy ebben az évben voltak-e már hadgyakorlaton, vagy pedig haladékos, vagy felmentést kaptak a hadgyakorlat alól. Mindazokat, akik nem jelentkeznek a behívóparancsukban foglalt határidőn belül, a katonai törvénykönyv értelmében bíróság elé állítják.

A sálto útból közli a május 8. törvénynek a behívottak fizetésére vonatkozó intézkedéseit. Ennek értelmében a tartalékos tiszték a 30 napon túl nem terjedő hadgyakorlat esetében ugy hivatali fizetésüket, mint katonai fizetésüket kapják. Abban az esetben, ha a hadgyakorlatra való behívás harminc napon túl terjed, a tartalékos tisztéknek jogukban áll akár polgári, akár pedig katonai fizetésüket választani. A többi tisztviselő-behívottak polgári fizetésüket kapják

Titokban tartják a francia hadműveletek részleteit

Huszonnégy órán belül lép életbe az amerikai semlegességi törvény

Párisból jelentik: Hétfőn este hozták nyilvánosságra a francia nagyvezérkar hivatalos jelentését, amely beszámol arról, hogy hétfőn reggel a francia haderő szárazföldi, légi és tengeri egységei megkezdték harczi tevékenységüket Németország ellen. A hadsereg tevékenységének a részleteit egyelőre titokban tartják.

Hangsúlyozza a francia jelentés, hogy a len-

gyel csapatok kitünően vannak felszerelve. Minden két katonára jut egy gépfegyver. Ugy tudják, hogy a közeljövőben a németek erőteljesen fokozzák légi tevékenységüket.

Washingtoni hivatalos közlemény bejelenti az Egyesült-Államok semlegességét. A semlegességi törvény huszonnégy órán belül életbe lép.

Franco a háboru elszigetelése mellett

Madridból jelentik: Franco tábornok az alábbi felhívást intézte a hadviselő feleknek:

— Az a tény, hogy hazánk három évig nyögte a háboru súlyát, felhatalmaz engem arra, hogy a történelemben példátlanul álló katasztrófa küszöbén felszólítással forduljak az egymással szemben álló felekhez és figyelmeztessem Önöket arra a nagy felelősségre, amely a háboru kiterjesztésével Önökre hárul. Nagy felelősség a háboru olyan helyekre kiterjeszteni, amelyek távol állanak a tulajdonképpeni tüzfészektől és ezzel a háboru csiraját vetik el. Kérem és figyelmeztetem Önöket, hogy az összetűzést elszigetelni igyekezzenek.

Madrid. (Rador). A Havasiroda közli, hogy Anglia, Franciaország és Németország között keletkezett háboru Madridban mély hatást váltott ki. Politikai körökben hangsúlyozzák, hogy az új helyzet semmiképpen sem változtatja meg Spanyolország állásfoglalását, Caudillo felhívását, amelyet a konfliktus elszigetelése érdekében tett Madridban úgy értelmezik, hogy az Spanyolország semlegességét jelenti. Egyébként hangsúlyozzák, hogy Spanyolország semmiféle katonai intézkedést nem fogantatozott, sem a baleari, sem a Kanári-szigetekkel kapcsolatban.

A német kormány cáfolja az Athénia megtorpedozását

Párisból jelentik: A Havas ügynökség jelent Londonból: Az „Athénia“ gőzöst, amelynek fedélzetén 400 utas foglalt helyet, a Hebridáktól keletre, az ír partok közelébe megtorpedozták és elsüllyesztették.

Egy másik jelentés szerint az Athénia személyszállító gőzös pénteken délből hagyta el Glasgow kikötőjét és Liverpool érinésével Montrealba, Kanadába igyekezett. Személyzeje és utasai 1400 főből állottak. Az utasok leg többje amerikai állampolgár volt, akik a hirtelen jött válság következtében sietve igyekeztek vissza hazájukba. Az utasok és a személyzet sorsáról eddig nem tudnak semmit. Az Athénia hajón 200 amerikai utas tartózkodott,

amikor Glasgowból elindult, pénteken délből. A hajón James Reid kapitány parancsnokolt. Belfastban a hajó rövid ideig megállt és itt is több amerikai szállott a hajóra, amely ezután még Liverpoolban is megállt és itt 1000 tonna árut rakodott. Liverpoolból szombaton délután 4 órakor indult utnak a hajó Montreal felé.

Az Athénia gőzös elsüllyesztésével kapcsolatban a Német Távírási Iroda a következőket jelenti: Az Athénia megtorpedozásáról szóló angol jelentés Berlinbe érkezése után megállapítást nyert, hogy teljesen lehetetlen, hogy a gőzöst német buvárhajók torpedozták meg. Valamennyi német hadihajó az eilenségeskedések

kitörése idején utasítást kapott, hogy szigorúan a tengeri zsákmányolásról szóló nemzetközi határozatok szerint járjanak el. A német hadihajók pontosan követik ezt az utasítást. Ha az Athénia gőzöst valóban megtorpedozták, akkor angol hajók tévedéséről lehet szó, amelyek megsértették ezeket a határozatokat. Valószínű azonban, hogy a gőzöst nem torpedozták meg, hanem az egyik szabaddon uszó aknába ütközött.

Weissacker német külügyi államtitkár hétfőn délből kihallgatáson fogadta az Egyesült-Államok berlini ügyvivőjét.

A külügyi államtitkár közölte az ügyvivővel, hogy a német tengeri haderő egyetlen hajója sem lehet részese az Athénia megtorpedozásának. Rámutatott, hogy a német haderő szigorú utasítást kapott a tengeri zsákmányolásról szóló nemzetközi határozatok bejárására.

Az Egyesült-Államok londoni nagykövete közölte, hogy az Athénia valamennyi utasát megmentették, kivéve azokat, akik a torpedó robbanásánál életüket veszítették.

Az angol alsóház hétfői ülésén Winston Churchill, az admirális első lordja bejelentette az Athénia gőzös elsüllyedéseivel kapcsolatban, hogy azon a helyen, ahol a szerencsétlenség történt, angol aknák nincsenek, így tehát a szerencsétlenséget angol aknák nem okozhatták. Közölte egyben, hogy minden intézkedést megtesznek a kereskedelmi hajók megfelelő kiseretének biztosítása érdekében.

Benes távirata Chamberlainhez

Varsóból jelentik: A Lengyelországban szervekedő cseh és szlovák légiók parancsnokságát Prhala tábornokra bízták. Moscicky köztársasági elnök és Rydz Smigly tábornok kiáltványa szerint ezek a légiók alkotó részei a lengyel hadseregnek és a csehek, valamint a szlovákok vállvetve fognak harcolni a lengyel katonasággal.

London. (Rador). Benes Eduárd a volt cseh-szlovák köztársaság elnöke az alábbi táviratot intézte Chamberlain angol miniszterelnökhöz: „Mű Csehszlovákia állampolgárai hasonlóképpen hadiállapotban tekintjük magunkat a német hadsereggel. Az angol néppel együtt megyünk a végső győzelemig és országunk felszabadításáig.“

Prágából jelentik: A cseh sajtó ugyanekkor egyértelmű meglepéssel ír a német csapatok lengyelországi sikereiről. A csehek nem sajnálják Lengyelországot — írják a lapok — mert 1938-ban a lengyelek is nekirohantak Csehszlovákiának

A vatikáni román követ

Maglione államtitkárna

Róma. (Rador). Maglione bíboros, a Vatikánban államtitkára hétfőn kihallgatáson fogadta az olasz, román, lengyel és spanyol nagyköveteket majd az angol és portugál meghatalmazott miniszterek tevékeny látogatást.

A Szezei csatornán folyik a közlekedés

London. (Rador). Hivatalosan jelentik, hogy a tengerészetiügyi miniszter megtegte a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a Szezei csatornán keresztül történő kereskedelmi hajózás zavartalanul folyhasson és a hajók ne legyenek kitéve az ellenség támadásainak.

Verdier bíboros szózata

Páris. (Rador). Verdier bíboros, Páris herceg-érseke az alábbiakat közölte: A háboru kitört. Kormányunk minden fáradozása, amelyet a béke érdekében tett, eredménytelen maradt. Imádságaink, amelyek eddig a békét kérték, a győzelmet hozzák számunkra. Folytatni fogjuk az imát melegebben mint eddig bármikor. Segítsük egymást minden együttérzésünkkel.

Új bankjegyeket hoztak forgalomba Németországban

Berlin. (Rador). Az öt márkás bankjegyeket ismét forgalomba hozták és a közeljövőben két és egymármárkások is forgalomba kerülnek.

U.-Zeeland is hadállapotban van Németországgal

London. (Rador). Uj-Zeeland kormánya közölte az angol kormánnyal, hogy Németországgal szemben hadiállapotban levőnek tekinti magát.